

BIULETYN SAMORZĄDOWY

PODLASIE

MAJ-CZERWIEC

Nr 3 (7)

**BIAŁSKOPODLASKI
SEJMIK
SAMORZĄDOWY**

PODLASIE

BIULETYN SAMORZĄDOWY

*Pismo bezpłatne
Nakładem Białskopodlaskiego
Sejmiku Samorządowego*

OPRACOWANIE I SKŁAD KOMPUTEROWY

*Zespół redakcyjny biura BSS
Przewodniczący - Tadeusz Łazowski
Red. nacz. - Jerzy Trudzik*

*21-500 Biała Podlaska
ul. Brzeska 41
tel./fax (0-57) 43-58-44, tlx 683450*

DRUK:

DRUKARNIA a-tronic

*21-500 Biała Podlaska, ul. Pokoju 14
tel./fax 43 54 20, 43 65 15*

Wydrukowano 800 egzemplarzy, czerwiec 1996 roku

PODLASIE

MAJ-CZERWIEC

Nr 3 (7)

**BIALSKOPODLASKI
SEJMIK
SAMORZĄDOWY**

BIULETYN SAMORZĄDOWY

Szanowni Państwo !

Zwiększenie środków na inwestycje w naszych gminach spowodowało rozbudowę infrastruktury. Powstała znacząca sieć: telefonów, wodociągów, kolektorów sanitarnych, gazociągów i dróg. Jednak gminom nie w pełni starcza środków na realizację dużych inwestycji dotyczących oczyszczania ścieków i właściwego składowania odpadów. Oczyszczalnie ścieków ma 12 gmin, dalsze 3 buduje lub zabiega o ich budowę. Bardzo trudny i wciąż czekający na rozwiązanie jest problem z wysypiskami śmieci, ma je tylko 6 gmin. Wielu gmin nie stać na samodzielną budowę drogich, sięgających 2 mln złotych ekologicznych wysypisk.

W naszych realiach ważną sprawą jest, aby dwie lub więcej gmin podjęło się budowy takich wysypisk. Jaskółką takich uzgodnień jest zamiar budowy wspólnego wysypiska przez gminy Janów i Rokitno. Trzy inne gminy próbowały zorganizować się, jednak porozumienia nie osiągnięto.

Trudno nie wspomnieć o sukcesach gminy Terespol, która dorobiła się własnego systemu oczyszczania i ma wiele cennych doświadczeń.

Uważam, że gminy wspólnie muszą rozwiązywać ten problem. Korzystać z pomocy i doświadczeń wydziału ochrony środowiska Urzędu Wojewódzkiego, funduszy i fundacji wspierających ten cel. Budzenie świadomości i działania proekologiczne w naszych gminach będą obrazem województwa i kraju.

**Przewodniczący BSS
Tadeusz Łazowski**

Wydarzenia

● XI sesja Białkopodlaskiego Sejmiku Samorządowego (29 kwietnia 1996 r.).

Tematyka posiedzenia:

1. Budżet wojewody białkopodlaskiego na 1996 rok. *Tekst na str. 5*
2. Stan bezpieczeństwa przeciwpożarowego. *Informacja na str. 8*
3. Stan bezpieczeństwa publicznego. *Informacja na str. 12*
4. Funkcjonowanie straży miejskiej w Białej Podlaskiej i Terespolu. *Czyt. str. 14*

Informacja o działalności Narodowego Funduszu Zdrowia. *Informację przedstawił przewodniczący Wojewódzkiego komitetu NFOZ Jan Fryta.*

O NFOZ pisaliśmy w „Podlasiu” nr 1(5) 1996 na str. 28.

● Cele i zadania urzędów skarbowych z uwzględnieniem ich współpracy z samorządami - to m.in. tematyka spotkania zorganizowanego przez BSS, które odbyło się w Serpelicach w dn. 16 i 17 maja 1996 r. Na spotkanie z dyrektorami Izby Skarbowej, Urzędu Skarbowego i Urzędu Kontroli Skarbowej zostali zaproszeni przewodniczący samorządów białkopodlaskich miast i gmin.

- Podstawowym celem kontroli skarbowej jest ochrona interesów i praw majątkowych skarbu państwa oraz zapewnienie skuteczności wykonywania zobowiązań podatkowych i innych należności stanowiących dochód budżetu państwa - mówił dyrektor UKS - Adam Kaplan. Dyrektor wrócił uwagę na zagrożenia na jakie narażeni są inspektorzy UKS w czasie swoich funkcji kontrolnych

● Wprowadzona właśnie nowelizacja Kodeksu Pracy była przedmiotem wystąpienia na tym samym spotkaniu dyrektora wydziału organizacji i nadzoru Urzędu Wojewódzkiego - Tadeusza Romanowicza.

Znowelizowany kodeks obejmuje takie zagadnienia jak: podstawowe zasady pracy • pojęcie zakładu pracy • problem nawiązywania stosunku pracy • rodzaje umów o pracę • formy i treść umowy o pracę • wypowiedzenie umowy o pracę • okresy wypowiedzenia • zwolnienie dyscyplinarne • wygaśnięcie umowy o pracę • regulaminu wynagradzania • odprawa emerytalna • opinia o pracy • obowiązki pracownika i możliwe kary • czas pracy • urlopy • ochrona pracy kobiet • bezpieczeństwo i higiena pracy • badania lekarskie.

W całym zakresie znowelizowany kodeks pracy zacznie obowiązywać od 1 stycznia 1997 roku.

● Ochrona przeciwpożarowa na terenie województwa, ze szczególnym uwzględnieniem lasów, jako dobra ogólnonarodowego - była przedmiotem obrad komisji rolnictwa i ochrony środowiska w dn. 13 maja 1996 r.

● Członkowie komisji rolnictwa i ochrony środowiska BSS zwrócili się do parlamentarzystów województwa, aby tak planowali swoje zajęcia, by chociaż jeden z nich mógł uczestniczyć w posiedzeniach komisji. W liście skierowanym do posłów i senatorów (20 maja 1996 r.) napisali, że komisja niejednokrotnie porusza tematy, które wymagają wyjaśnień parlamentarzystów.

• „Widzimy pilną konieczność przygotowania i uchwalenia przez Parlament kompleksowej ustawy o finansach gmin, która powinna zawierać także regulacje budżetowe samorządu terytorialnego” - napisali w przyjętej rezolucji uczestnicy ogólnopolskiej konferencji nt. „Problemy finansów samorządu terytorialnego”.

Konferencja pod patronatem marszałka KSST **Adama Struzika**, zorganizowana przez marszałków sejmików wojewódzkich z Torunia i Włocławka odbyła się w dn. 20-21 maja 1996 r. w toruńskim ratuszu. Województwo białkopodlaskie reprezentował przewodniczący BSS **Tadeusz Łazowski**. Uczestnicy konferencji uznali, że obowiązująca ustawa o finansowaniu gmin i o dużych miastach narusza art. 73 małej konstytucji oraz zasady przewidziane w art. 9 Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, czego przykładem jest sposób finansowania oświaty. Stwierdzili też, że niezbędna jest reforma administracji państwowej i samorządowej, która pozwoli na efektywniejsze gromadzenie i wydatkowanie środków publicznych oraz ich kontrolę przez działające na różnych szczeblach ciała przedstawicielskie. W zakończeniu przyjętej rezolucji napisali, iż przepisy prawne regulujące system finansów samorządu terytorialnego powinny ustalić gwarancje materialne oraz proceduralne, zabezpieczające realizację zasady samodzielności finansowej gminy.

• Przewodniczący Unii Wolności **Leszek Balcerowicz** powiedział Radiu „Zet”, że **następuje ciągle wyhamowanie reform w państwie**. - W ostatnich dwóch, trzech latach mamy do czynienia raczej z deklaracją reform niż z reformami. Zapowiadana od dawna reforma samorządu terytorialnego nie jest realizowana w praktyce. Zdaniem byłego wicepremiera: - Następuje pogorszenie sytuacji. Na przykład samorządy otrzymują wciąż więcej zadań niż środków.

• Działający od listopada 1994 roku przy Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich **Zespół ds. Lokalnych, Samorządu Terytorialnego, Ochrony Środowiska i Przyjęć Interesantów** stoi na stanowisku, że w ciągu dwóch ostatnich lat nastąpiło wyhamowanie reformy administracji publicznej zapoczątkowanej w 1990 roku. Zrealizowana została jedynie fundamentalna zmiana ustrojowa polegająca na utworzeniu gmin samorządowych - najniższego szczebla organizacyjnego państwa obywatelskiego. Nie przeprowadzono reformy administracji rządowej, nie powołano drugiego stopnia samorządowego - co miało wzmocnić pozycję samorządu, pogorszyła się sytuacja finansowa gmin.

• 2 czerwca 1996 r. w województwach białkopodlaskim i poznańskim odbyły się pierwsze w historii **wybory delegatów do walnego zgromadzenia izb rolniczych** - uprawnionych do głosowania było 61.111 osób, tj. 23,38 %. Osiągnięty został wymagany ustawą próg 20 proc. frekwencji. 1 lipca przewidziano zwołanie zgromadzenia. 76 delegatów we wszystkich miast i gmin województwa wybierze 5 - osobowy zarząd (prezes, wiceprezes i 3 członkowie) komisję rewizyjną, uchwali statut.

• Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Terespolu wchodzące w skład Holdingu Agros S.A. zdobyły trzecie miejsce w konkursie na Najciekawszy Wyrób Spożywczy Roku 1995. Minister rolnictwa Roman Jagieliński na wniosek komisji konkursowej przyznał firmie to wyróżnienie za fasolkę po bretońsku z boczkiem w puszcze. Potrawa ta jest produkowana w filialnym zakładzie w Janowie Podlaskim. W przyszłym roku ZPOW Agros Holding S.A. w Terespolu obchodzić będą 70-lecie istnienia.

B u d ż e t

województwa białkopodlaskiego w 1996 roku

Wystąpienie wojewody Tadeusza Korszenia na XI sesji BSS w dniu 9 kwietnia 1996 r.

Nowelizacja ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym upoważniła sejmiki samorządowe do wyrażania opinii dotyczącej projektu budżetu wojewody jak też i jego wykonania.

Rok ubiegły był nietypowy w korzystaniu przez BSS z tego uprawnienia, gdyż projekt budżetu wojewody został opracowany wcześniej niż znowelizowana ustawa upoważniająca sejmiki do opiniowania tego projektu.

Prezydium BSS otrzymało już w grudniu ostateczną wersję projektu budżetu wojewody na 1996 r.

Chciałbym również podkreślić, że w zasadzie zapis ustawy dotyczy współpracy wojewody z sejmikiem i w naszym przypadku poza formalnym obowiązkiem nic nie zmieniła. Zawsze kiedy składałem informację ze swej działalności poruszałem tematy dotyczące budżetu wojewody. Powiem więcej - wyprzedzałem regulację prawną. Pragnę również zapewnić, że opinia sejmiku w sprawach budżetowych będzie pomocą w rozwiązywaniu problemów naszego województwa, jak też i swojego rodzaju oceną działalności administracji rządowej.

Gdy mówi się o budżecie wojewody, to w obecnym systemie finansowym stanowi on wycinek budżetu państwa.

Na 1996 r. w województwie białkopodlaskim wynosi on po stronie dochodów 4 mln 569 tys. zł, po stronie wydatków 168 mln 713 tys. zł. W porównaniu z wykonaniem 1995 r. wydatki budżetu wzrastają o 18 mln 849 tys. tj. o 12,6 %. Z tego płace i pochodne wzrastają o 13 mln 839 tys., tj. o 20,5 %. Dotacje i wydatki rzeczowe wzrastają o 10 mln 529 tys. tj. o 17,2%. Wydatki majątkowe spadają o 5 mln 519 tys. tj. o 26,5%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa wydatki wynoszą 546 zł przy średniej krajowej 456 zł.

W województwach ościennych wydatki te wynoszą: Chełm - 627 zł, Zamość - 504 zł, Lublin - 395 zł, Siedlce - 394 zł.

Struktura rodzajowa wydatków 1996 r. przedstawia się następująco:

- wynagrodzenia, składki ZUS, fundusz pracy wynoszą - 81 mln 299 zł, tj. 48,2%
- dotacje i wydatki rzeczowe - 71 mln 619 zł, tj. 42,4 %
- wydatki majątkowe 15 mln 795 zł, tj. 9,4%.

Struktura wydatków wg ważniejszych działów przedstawia się następująco:

149 mln 864 zł - wykonanie roku 1995, plan na rok 1996 168 mln 713 zł. Wzrost kwotowy do 1995 r. 13 mln 849, tj. o 112,6 %.

W tym w poszczególnych najważniejszych działach:

- służba zdrowia - wykonanie 1995 r. 88 mln 802 zł, plan na 1996 r. 101 mln 621 zł,
- udział procentowy w wydatkach budżetu wojewody w zakresie ochrony zdrowia wynosi 60,2, wzrost kwotowy do 1995 r. 12 mln 819 tys. zł, wzrost procentowy 14, -
- administracja państwowa - wykonanie 1995 r. - 17 mln 421 tys., plan na 1996 13 mln 945 zł, udział w wydatkach ogólnego budżetu wojewody 8,3%, spadek kwoty o 3 mln 476 tys. zł, a procentowy o 20%. W tym inwestycje na przejściach granicznych, które też są finansowane z działu administracji - wykonanie w 1995 r. 7 mln 540, plan na 1996 r. 1 mln 665 tys. zł i stąd ten spadek na administrację, gdyż kwotowo na inwestycje na przejściach granicznych w budżecie wojewody przeznaczono o 5 mln 865 tys. zł mniej niż w roku ubiegłym. W ogóle wydatki na przejścia graniczne, zaplanowane z budżetu wojewody stanowiły tylko 22,2% w stosunku do roku ubiegłego.

Niezbędny jest komentarz w tym miejscu. Z Urzędu Rady Ministrów otrzymaliśmy na budowę terminala odpraw towarowych w Koroszczynie 20 mln nowych zł. Gdyby tę kwotę tutaj dodać, wskaźniki wyglądałoby zupełnie inaczej, ale są to pieniądze jednorazowe, które budżet wojewody otrzymał z rezerw Rady Ministrów. Jest to dotacja celowa, dlatego nie może być włączona do budżetu wojewody i nie może stanowić później podstawy do naliczeń na rok następny. Jest to sprawa po prostu wyjątkowa.

Następny dział to opieka społeczna.

Na opiekę społeczną w roku 1995 wydano 16 mln 771 tys. zł, plan na 1996 r. - 19.730 tys. zł, procentowy udział pomocy społecznej to 11,7%, wzrost kwoty 2 mln 959, procentowy 17,6.

Rolnictwo w roku 1995 otrzymało z budżetu wojewody 9 mln 684 tys. zł plan na 1996 r. 11 mln 380 tys., udział w całym budżecie wojewody 6,7 %, wzrost do 1995 r. kwotowo 1 mln 696 tys. zł, a procentowy 17,5. Są to pieniądze przeznaczone głównie na zaopatrzenie wsi w wodę, konserwację urządzeń melioracyjnych oraz inwestycje melioracyjne i bieżące utrzymanie jednostek obsługi rolnictwa.

W zakresie zaopatrzenia wsi w wodę wykonanie w 1995 r. wyniosło 2 mln 210 tys., plan na 96 r. 2 mln 500 tys., wzrost kwotowy 290 tys., wzrost procentowy 13,1.

Konserwacje urządzeń melioracyjnych: wykonanie za 1995 r. 1 mln 413 tys. plan na 1996 r. 1 mln. 750 tys. zł, wzrost kwotowy 337 tys. zł, procentowy 23,8.

Inwestycje melioracyjne: 741 tys. zł wykonanie w 1995 r., plan na 1996 r. 1.100 tys. zł, wzrost kwotowy 359 tys. zł a procentowy 48,4.

Transport: wykonanie roku 95 - 5 mln 913 tys., plan na 1996 r. 6.642 tys. wzrost kwotowy 749 tys., wzrost procentowy 12,3%.

Poza budżetem wojewody w strukturach tzw. administracji specjalnych - funkcjonują jednostki oświaty, administracji celnej, skarbowej, policji, straży pożarnej, inspekcji ochrony środowiska, inspekcji sanitarnej, ochrony roślin, urzędy pracy, służby nadzoru farmaceutycznego i ochrony zabytków oraz urząd statystyczny. Na utrzymanie tych jednostek bez policji i wojska oraz straży granicznej, które ze zrozumiałych względów nie podały swoich kwot dotyczących budżetu, wg stanu na

30.03 br. wydatkowało się 113mln 358 tys. zł. Gdyby odnieść to do budżetu wojewody, stanowiłoby to 2/3 wydatków tego budżetu.

Znaczna część jednostek administracji specjalnej w przeciwieństwie do jednostek budżetowych finansowych w ramach budżetów wojewody, otrzymuje wstępne wielkości planu wydatków na dany rok, które dopiero w toku wykonania budżetu są zwiększane pod faktyczne potrzeby. Dlatego też podane wyżej wielkości mogą być porównywane przy pewnym założeniu i przy pewnej dowolności, gdyż rok trwa jeszcze i mamy znaczną część środków też przed sobą.

Przetoczyłem je po to, by panie i panowie delegaci mieli świadomość, iż kwoty zapisane w budżecie wojewody to na pewno nawet nie połowa rocznych wydatków budżetowych w województwie białkopodlaskim.

Ale wracając do budżetu wojewody pragnę poinformować, że do jednostek samorządowych planujemy przekazać z tego budżetu wg stanu na 31.03.1996 r. kwotę 19 mln 404 tys. zł, tj. 11,5% wydatków ogółem na finansowanie zadań ustawowo zleconych i powierzonych gminom oraz własnych gmin, z tego z zakresu pomocy społecznej - 13 mln 978 tys. zł, budowa wodociągów i kanalizacji - 2 mln 500 tys. zł, administracji - 2 mln 170 tys. zł, ochrony zdrowia - 559 tys. zł / budowa ośrodków zdrowia i zadań powierzonych, stacje turystyczne - 100 tys. zł, utrzymanie grobów wojennych - 7- tys. zł, organizacja imprez kulturalnych - 22 tys. zł, obronę cywilną - 5 tys. zł.

Ponadto w rezerwach szczebla centralnego zostały zatrzymane środki na budowę infrastruktury pod budownictwo mieszkaniowe, budowę i modernizację dróg wojewódzkich oraz na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie budowy dróg gminnych, lokalnych i miejskich, wypłat dodatków mieszkaniowych, podwyżki wynagrodzeń sfery budżetowej.

Uchwalony na 1996 r. budżet państwa w przypadku województwa białkopodlaskiego jest dalece niewystarczający w stosunku do potrzeb. Niedobory środków są odczuwalne na wszystkich zadaniach realizowanych przez wojewodę. Ale szczególnie drastycznie rysuje się w ochronie zdrowia, gdzie zadłużenie na koniec marca br. wynosi 9 mln 444 tys. zł, tj. 30,4 % ogółu wydatków rzeczowych służby zdrowia. Jak nam się uda wybrnąć z tej opresji, wykażą najbliższe miesiące. Staramy się podejmować działania oszczędnościowe, dyscyplinować wydatki, staramy się też poszukiwać wsparcia ze wszystkich możliwych źródeł.

Baza lecznictwa zamkniętego w służbie zdrowia, jak i stan zatrudnienia nasze kadry medyczne lokują nas na czołowych miejscach w tabeli województw. Pod względem bazy jesteśmy na 8 miejscu w Polsce, pod względem kadry medycznej na 12 miejscu.

Będzie to zadanie niezwykle trudne i bez systemowej reformy trudno mówić o generalnym rozwiązaniu problemu zadłużenia służby zdrowia. Zdrowie to dział, który pochłania najwięcej pieniędzy z budżetu wojewody. Uważam, że wszystkie kwoty są ważne, gdyż często są one przy gospodarności samorządów i ich staranności, ich pomysłach na rozbudowę infrastruktury w poszczególnych miastach i gminach decydująca albo też pomocnicze w realizacji poszczególnych zadań. I tak traktujemy naszą współpracę finansową.

Stan bezpieczeństwa przeciwpożarowego

Informacja komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Białej Podlaskiej. Bryg. inż. Zdzisława Rucińskiego na XI sesji BSS w dn. 29 kwietnia 1996 r.

Oceniając stan bezpieczeństwa pożarowego w województwie pragnę podkreślić, że uchwalona przez Sejm w 1991 roku ustawa o ochronie przeciwpożarowej znacznie rozszerzyła dotychczasowe pojęcie ochrony przeciwpożarowej. Zgodnie z art. 1 tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Cytowana wyżej ustawa jak również ustawa o Państwowej Straży Pożarnej w sposób jednoznaczny określa obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej ciążące na właścicielach, zarządcach i użytkownikach oraz określa zadania PSP.

Art. ustawy o ochronie przeciwpożarowej stanowi, że: właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

1. przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
2. wyposażać budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
3. zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji,
4. przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
5. ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,

Natomiast z ustawy o PSP wynikają zadania tej formacji, do których należą przede wszystkim: organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczej w czasie walki z pożarami, prowadzenie akcji ratownictwa technicznego, chemicznego i ekologicznego oraz usuwanie tzw. miejscowych zagrożeń.

Mając powyższe na uwadze o stanie bezpieczeństwa pożarowego decydują przede wszystkim następujące czynniki:

- 1) wielkość i rodzaj występującego zagrożenia czyli istniejące potencjalne niebezpieczeństwo powstania pożaru, awarii czy też katastrofy,
- 2) stan operacyjnego zabezpieczenia województwa - czyli ilość sił i środków przygotowanych do likwidacji powstałych zagrożeń.

W dalszej części swojego wystąpienia omówię te dwa czynniki.

Mówiąc o zagrożeniach, których likwidacja pozostaje w zakresie działania PSP, informuję, że nasze służby kontrolno-rozpoznawcze wspólnie z jednostkami ratowniczo-gaśniczymi dokonały ich szczegółowego rozpoznania.

Z naszych analiz wynika, że w zależności od stopnia zagrożenia pożarowego wyróżniamy następujące grupy zakładów pracy:

- 1) 12 zakładów pracy o bardzo dużym zagrożeniu pożarowym,
- 2) 12 zakładów pracy o dużym zagrożeniu pożarowym,
- 3) 806 zakładów o średnim zagrożeniu pożarowym.

Znaczący wpływ na stan zagrożenia pożarowego województwa ma zagrożenie lasów i terenów wiejskich. Na ogólną powierzchnię 118,492 ha lasów /22,2% powierzchni województwa/ 56,071 ha tj. 47,3 % zaliczanych jest do II K.Z.P. pozostała część do III K.Z.P. Na terenie województwa nie występują obszary, które należałoby zaliczyć do I K.Z.P. - czyli o najwyższym stopniu zagrożenia pożarowego.

Na ogólną ilość 665 miejscowości, 86 zaliczonych jest do III grupy zagrożenia a 579 do IV. Wskutek systematycznej poprawy stanu zabezpieczenia miejscowości / zmiana zabudowy, drogi dojazdowe, zaopatrzenie w wodę do celów gaśniczych/ brak jest obecnie miejscowości, które poprzednio kwalifikowane były do I i II grupy zagrożenia pożarowego.

Obok typowego zagrożenia pożarowego problemem pozostaje zagrożenie województwa ze strony TSP. Zagrożenie to należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- 1) zagrożenie wynikające ze strony obiektów i urządzeń stacjonarnych,
- 2) zagrożenie wynikające z transportu i przeładunku TSP.

W pierwszym przypadku stosunkowo największe zagrożenie może stworzyć amoniak używany jako medium chłodnicze w instalacjach, albowiem w niekorzystnych warunkach istnieje możliwość rozprzestrzenienia się par amoniaku poza teren niektórych zakładów. Średnio w instalacjach znajduje się od 3 do 12 ton amoniaku. Nie są to zbyt duże ilości i nie stwarzają tym samym bardzo poważnego zagrożenia, jednak przy założeniu, że obsługa w razie awarii zachowa się prawidłowo oraz w odpowiednim czasie zostanie powiadomiona PSP. Pozostałe TSP znajdujące się w zakładach pracy są w ilościach i postaci nie zagrażających w poważnym stopniu ludziom i środowisku.

W przypadku transportu TSP sprawa jest bardziej skomplikowana, albowiem środki przewożone są w większych ilościach / cysterny od kilkutonowych do kilkudziesięciotonowych / a ponadto interweniująca jednostka nie zawsze ma pewność, że dokumenty przewozowe oraz oznakowanie transportu jest zgodę z prawdą. W przypadku transportu substancji szczególnie niebezpiecznych obowiązuje określona procedura i obostrzone środki bezpieczeństwa, które dotychczas są przestrzegane.

Przez teren województwa przebiega również wysokociśnieniowy rurociąg przesyłkowy z gazem ziemnym - metanem. Tłocznia gazu „Podlasie” usytuowana w Hołowczycach przetłacza w głąb kraju około 350m³ gazu w ciągu godziny. Coraz większe zagrożenie pożarowo-wybuchowe stwarza również i ten rodzaj transportu ze względu na intensywną rozbudowę sieci gazociągów i stacji redukcyjnych oraz wzrostu ilości odbiorców indywidualnych. Wg danych otrzymanych z KG PSP na terenie kraju w roku 1990 miało miejsce 177 wybuchów gazów, par cieczy i substancji chemicznych, w tym 68 w kanałach wentylacyjnych budynków mieszkalnych.

Natomiast na terenie naszego województwa miało miejsce 8 pożarów, gdzie ich przyczyną był ulatniający się gaz. Każdy z tych pożarów był na szczęście bardzo szybko ugaszony przez jednostki straży pożarnych i nie doszło do wybuchu butli z gazem, gdzie skutki wybuchu byłyby dużo, dużo większe.

Zanotowaliśmy także w br. 3 miejscowe zagrożenia stworzone przez uwalniający się gaz z cystern. Tam też jednostki straży pożarnych likwidując źródła wycieku gazu zapobiegały tragedii.

• O skali istniejącego zagrożenia niech świadczy ilość powstałych zdarzeń, przy których uczestniczyły jednostki ochrony przeciwpożarowej. Rok 1995 zapisał się rekordową ilością zaistniałych zdarzeń w całym dotychczasowym okresie istnienia województwa. Jednostki ochrony p. pożarowej uczestniczyły ogółem w 1304 działaniach, co stanowi wzrost o 45 w porównaniu do 1994 r. /drugi pod względem ilości zdarzeń/.

W ogólnej liczbie podjętych działań należy wyodrębnić:

- 751 pożarów,
- 447 miejscowych zagrożeń,
- 76 alarmów fałszywych.

Powstałe pożary ze względu na swą wielkość zostały sklasyfikowane do grup jako:

- małe 607,
- średnie 141,
- duże 3

W tej smutnej statystyce pocieszające jest to, że tylko 3 pożary noszą znamiona dużych, natomiast pożarów bardzo dużych nie zanotowaliśmy, co należy zawdzięczać dość szybkiemu wchodzeniu do działań zarówno jednostek PSP, jak i OSP oraz ich dobremu przygotowaniu i wyszkoleniu strażaków.

Zapewne Państwo zwróciliście uwagę, że w statystyce działań jednostek ochrony przeciwpożarowej aż 447 zdarzeń to akcje związane z usuwaniem tzw. miejscowych zagrożeń. Przez miejscowe zagrożenia należy rozumieć inne niż pożar albo klęska żywiołowa zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody / należą tu katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne/, które stanowią zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia.

Analiza rodzajowa podejmowanych działań w grupie miejscowych zagrożeń rozpoczyna się od uwalniania przymarzniętych do lodu łabędzi na ciekach wodnych, poprzez wyciąganie zwierząt ze studni, a kończąc na uszczelnianiu cystern z niebezpiecznym medium, jego przepompownię do innych zbiorników. Miało to miejsce ostatnio w Międzyrzeczu Podlaskim w dniu 15 marca br. kiedy to z cysterny przewożącej produkty ropopochodne wyciekało około 11 t oleju napędowego. We wszystkich wymienionych wyżej działaniach brało udział łącznie 10 879 strażaków w tym 5356 członków OSP.

Przechodząc do oceny operacyjnego zabezpieczenia informuję, że na terenie województwa zostało powołanych 5 JRG tj. w Łosicach, Międzyrzeczu, Radzynie, Parczewie oraz Białej Podlaskiej Ich działania wspomagane są przez Zakładową Zawodową

Straż Pożarną PKP Małaszewicze oraz Zakładową Służbę Ratowniczą w CPN Małaszewicze, które praktycznie podejmują interwencje na swoim zakładowym obszarze działania.

Wydatnej pomocy udzielają nam członkowie OSP zorganizowani w 317 jednostkach, w tym: 143 jednostek typu „S” i 174 typu „M”.

Podstawowy sprzęt będący na wyposażeniu jednostek PSP i OSP przedstawia tabela:

Nazwa	JRG	OSP
Samochody pożarnicze GCBA/M	12	10
GBA/M	11	101
GLM/ Żuk/	-	75
Gpr - 1500/ proszkowy/	2	-
SD-30 / drabina/	2	-
SH-18 / podnośnik/	4	-
SRt / rat.tech./	4	-
Sam. rat.chem.ekol.	1	-
Motopompy	22	570
Węże W-75	14 km	180 km
Węże W-52	10 km	80 km
Ubrania żaroodporne	18	-
Ubrania gazoszczelne	4	-
Zapora olejowa	100 mb	-

Z przykrością stwierdzam, że duża ilość samochodów w OSP to samochody stare i wyeksploatowane. Jeżdżą jeszcze do pożarów dzięki troskliwej opiece i konserwacji mechaników. Przekazywanie sprzętu z jednostek PSP do OSP odbywa się w śladowych ilościach a samorządów obecnie nie stać na zakup nowego sprzętu.

W celu likwidacji różnorodnych zagrożeń wymagających prowadzenia działań ratowniczych wybiegających poza możliwości jednej służby należy doprowadzić do powstania jednolitego skutecznego systemu ratowniczego w skali całego kraju.

Taki system byłby istotnym elementem systemu bezpieczeństwa państwa i w niezmienionej formie powinien funkcjonować w czasie pokoju oraz podczas działań zbrojnych. Składałby się on z podsystemów zorganizowanych do prowadzenia działań ratowniczych w ściśle określonych rodzajach zdarzeń:

1. KSRRG - ratownictwo pożarowe, techniczne, chemiczne i ekologiczne, wodne na rzekach i jeziorach, radiacyjne, wysokościowe, morskie i portowe, medyczne podczas klęsk żywiołowych, katastrof i wypadków.
2. Resortowe systemy ratownicze.
3. Systemy ratownicze administracji rządowej i samorządowej /komunalne i powodziowe/.
4. Wojskowe systemy ratownicze.
5. Społeczne systemy ratownicze /górskie, jaskiniowe, medyczne/.

Z dniem 1.01.1995 r. za funkcjonował KSRG na terenie naszego województwa. Oprócz jednostek PSP zostało włączonych 25 jednostek OSP. Zorganizowany system funkcjonuje w niedoskonałej formie, bo przy znacznych brakach sprzętowych i finansowych. Dochodzenie do całkowitego wypełnienia systemu zostało z konieczności rozłożone w czasie. W najbliższych latach system będzie wzmocniony kolejnymi jednostkami OSP włączonymi do niego. Włączanie to odbywać się będzie za zgodą jednostek i samorządów.

KR PSP w ramach tworzenia podstaw do funkcjonowania KSRG dokonały inwentaryzacji zagrożeń poddając je analizie i ocenie. Na tej podstawie Komendanci Rejonowi wytypowali zakłady, które przy współudziale służb PSP opracowały plany postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Plany te miały za zadanie wskazanie metod i środków usuwania zagrożeń, opracowanie zasad prowadzenia akcji ratowniczych oraz określenie niezbędnego sprzętu do udziału w tych akcjach.

W celu zapewnienia niektórych rodzajów sprzętu specjalistycznego w akcjach ratowniczych, jednostki PSP zawarły szereg porozumień z różnymi podmiotami na dostarczenie go w razie potrzeby na miejsce akcji.

Stan bezpieczeństwa publicznego

Informacja komendanta wojewódzkiego Policji insp. mgr. Piotra Nowaka na XI sesji BSS w dn. 29 kwietnia 1996 r.

W roku 1995 odnotowano, podobnie jak w latach poprzednich, dalszy wzrost zagrożenia przestępczością o czym świadczy większa ilość wszczętych postępowań przygotowawczych o 1332 (z 7136 w 1994 r. do 8468 w 1995 r.) Zwiększeniu uległa liczba przestępstw stwierdzonych o 1564, tj. o 23,8 % (z 6569 w 1994 r. do 8133 w 1995 r.).

Mimo wzrostu przestępczości wskaźnik ogólnej wykrywalności sprawców wzrósł w województwie o 2,8% w tym wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw kryminalnych o 2,2 %.

W omawianym okresie na terenie województwa wystąpiły negatywne tendencje w obrazie przestępczości, a mianowicie:

- wzrosło ogólne zagrożenie przestępczością mierzone zarówno liczbą postępowań wszczętych jak i przestępstw stwierdzonych,
- wzrosła liczba cudzoziemców biorących udział w zdarzeniach przestępczych,
- zanotowano dalszy wzrost liczby nieletnich popełniających przestępstwa,
- rośnie ilość fałszerstw środków płatniczych, dokumentów w tym dowodów rejestracyjnych, karnetów tir,
- pogorszył się stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Dzięki właściwej pracy policji zanotowano też pewne pozytywne akcenty:

- a) nastąpił wzrost aktywności w ujawnianiu przestępstw gospodarczych, zwłaszcza zagarnięć mienia społecznego oraz wyrobów bez znaków akcyzy,
- b) nieznaczny wzrost wykrywalności sprawców przestępstw nieznanymi w chwili zameldowania o przestępstwie,
- c) zwiększeniu uległa ilość osób ujętych na gorącym uczynku przestępstwa lub w bezpośrednim pościgu,
- d) podniesiono skuteczność wykrycia sprawców: bójek i pobić, zgwałceń, kradzieży rozbójczej, rozbojów i wymuszeń rozbójczych oraz nieznacznie kradzieży mienia.

W 1995 r. zatrzymano na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu o 61 sprawców więcej niż w 1994 r. (tj. z 447 - 1994r. i 508 - 1995r.).

Celem poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w województwie białkopodlaskim wdrożono w 1995 r. pilotażowo w Białej Podlaskiej program „Bezpieczne Miasto”.

Ograniczenia przestępczości oraz pozytywnych zmian należy spodziewać się po pełnym wdrożeniu programu.

Wpływ na bezpieczeństwo i porządek w miejscach publicznych miały również działania służb prewencyjnych w zakresie stosowanej represji. Prawie na takim samym poziomie utrzymała się ogólna liczba skierowanych wniosków do Kolegium d/s wykroczeń (4703 w 1995 r. i 4714 w 1994 r.).

W minionym roku na terenie województwa wydarzyło się 555 wypadków drogowych (tj. 60 więcej niż w 1994 r.), w których 49 osób poniosło śmierć na miejscu zaś 754 doznały obrażeń ciała. Zgłoszonych zostało 961 kolizji drogowych. Najwięcej wypadków spowodowali kierujący samochodami osobowymi w miesiącach letnich, tj. lipcu i sierpniu, w niedzielę w godz. 14⁰⁰ - 22⁰⁰.

Przyczynami wypadków było m.in. - stan nietrzeźwy kierujących - 118 wypadków; - nadmierna prędkość - 122 wypadki; nieprawidłowe wykonanie podstawowych manewrów - 98 wypadków; - nieprawidłowe oświetlenie pojazdów, zaśnięcie kierujących - 101 wypadków.

W ubiegłym roku samorządy miast i gmin przekazały na potrzeby policji środki finansowe i rzeczową ogólną wartości ok. 47 tys. zł, w szczególności na zakup paliwa. W tym miejscu chciałbym serdecznie podziękować wszystkim tym, którzy znając trudną sytuację finansową policji wspierali ją finansowo.

Podsumowując chciałbym poinformować że w okresie trzech miesięcy 1996 r. nastąpiła nieznaczna poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie województwa białkopodlaskiego. Zanotowaliśmy spadek wszczętych postępowań przygotowawczych (z 2057 - 1995 r. do 1680 - 1996 r.) oraz spadek przestępstw stwierdzonych z 1654 w 1995 r. do 1509 w 1996 r. Wzrosło również bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Jednocześnie pragnę zapewnić, że podejmowane aktualnie działania winny przyczynić się do utrzymania wymienionych tendencji w bieżącym roku.

Straż Miejska w Białej Podlaskiej

Sprawozdanie, które komendant straży Stanisław Panasiuk wygłosił na XI sesji BSS w dn. 29 kwietnia 1996r.

Straż Miejska została powołana w 1991 roku zarządzeniem Prezydenta Miasta Białej Podlaskiej Nr 5/91.

Od 15 października 1991 podjęło pracę sześciu strażników. Zadania i podległość Straży Miejskiej określa statut, powołana Straż realizując zadania statutowe działa na terenie administracyjnym miasta, wykonuje zalecenia i zarządzenia Zarządu Miasta, Prezydenta, ściśle współpracuje z poszczególnymi wydziałami Urzędu Miasta.

Zakres uprawnień Straży Miejskiej pozwala w szczególności oddziaływać prewencyjnie, w przypadku braku kompetencji do określonych wykroczeń SM współpracuje z Policją, służbami: PIH, Sanepidem, Strażą Ochrony Przyrody, Ochroną Środowiska, Służbą Weterynaryjną.

Najczęściej występujemy z policją w patrolu mieszanym, jeden strażnik i jeden policjant. Patrole mieszane występują w II i III zmianie, pełnią służbę na terenie miasta w miejscach gdzie istnieje zagrożenie, posiadają kontakt radiowy z dyżurnym KRP, wykonują jego polecenia - posiadają wówczas uprawnienia do podejmowania każdej interwencji.

Dotychczas prowadzone działania wielokierunkowe dały przekonanie o zasadności takiej służby co pozwoliło podjąć decyzję o zwiększeniu stanu osobowego Straży Miejskiej.

Od miesiąca lipca 1995 roku Straż Miejska liczy 12 osób, dysponuje niezbędnym sprzętem, który zwiększa jej operatywność tj. samochód osobowy polonez z radiostacją, radiotelefony przenośne, aparat fotograficzny i urządzenia blokujące koła pojazdów.

Obecny stan osobowy pozwala na wykonywanie zadań statutowych, a działania prewencyjne są bardziej widoczne na bazarach i targowiskach.

Należyta czystość miasta, oznakowanie i oświetlenie ulic, stały kontakt z administracją osiedli i mieszkańcami pozwoli na podniesienie estetyki, oraz poszanowanie zieleni i zwiększenie bezpieczeństwa osób.

Doświadczenia pięciu lat działalności Straży Miejskiej na terenie miasta, ilość załatwianych interwencji wskazują na potrzebę istnienia takiej jednostki pomimo znacznych kosztów jej utrzymania / ok. 15 tys. zł na jednego funkcjonariusza w skali roku /.

Straż Miejska w Terespolu

Sprawozdanie z działalności Straży przygotowane przez Zofię Rymuszkę. Na sesji przedstawił je nowy burmistrz Terespolu Franciszek Żmińczuk.

Straż Miejska w Terespolu została utworzona z dniem 15 września 1995 r. z tym też dniem został zatrudniony komendant Straży. Od dnia 1.10.1995 r. zatrudniono 2 strażników, ogółem Straż Miejska liczy 3 osoby.

Początkowy okres funkcjonowania stanowiły głównie czynności organizacyjne:

- skompletowano umundurowanie dla Straży Miejskiej,
- wyposażono Straż Miejską w środki łączności,
- dokonano zakupu uzbrojenia oraz niezbędnego sprzętu,
- zakupiono blokady do kół samochodowych w ilości 3 sztuki,
- przeprowadzono szkolenie funkcjonariuszy i komendanta w KRP w Białej Podlaskiej,
- przygotowane zostało pomieszczenie biurowe dla Straży Miejskiej.

Od połowy listopada ubiegłego roku podjęta została działalność mandatowa, w wyniku czego udzielone zostały mandaty za nieprawidłowe parkowanie pojazdów:

- karne gotówkowe w ilości 210 szt. na sumę 6000,- zł,
- karne kredytowe w ilości 8 szt. na sumę 230,- zł,
- opłat targowych przy przejściu granicznym pobrano na sumę 1400,-zł.

W wyniku mandatowania oraz upominania kierowców nieprzestrzegających przepisy ruchu drogowego - nieprawidłowego parkowania, wyraźnie zmniejszyła się ilość naruszania tych przepisów.

Ponadto Straż Miejska podjęła intensywne działania zmierzające do zlikwidowania procederu przelewania spirytusu z woreczków plastikowych do butelek przez obywateli WNP, odbywającego się na cmentarzu i w jego okolicach. W wyniku działań patrolowych skutecznie ukrócono ten proceder, jednocześnie zmniejszył się stopień zaśmiecania tych miejsc. W celach profilaktycznych miejsca te są nadal patrolowane.

Wnikliwej kontroli poddawano prawidłowość pobierania opłaty targowej przez inkasentów, często asystowano w trakcie ich pobierania. Straż Miejska pobierała też opłatę targową od handlujących z samochodów w rejonie przejścia granicznego, oraz asystowała przy wykonaniu przez pracowników Urzędu Miejskiego czynności administracyjnych.

W 1995 roku wydatki na Straż Miejską wynosiły 20970,- zł, w tym: na wynagrodzenia i pochodne - 8203,- zł; zakup umundurowania, wyposażenia, montaż łączności - 12767,- zł.

W 1996 r. w budżecie miasta wydatki na Straż Miejską zaplanowano na kwotę 47750,- zł, w tym wynagrodzenia osobowe i pochodne 37377,- zł, dochody zaplanowano na kwotę 24000,- zł. Okres w którym powstała Straż Miejska nie sprzyjał pełnej realizacji zadań dla jakich została ona powołana, głównie w zakresie zapewnienia przestrzegania ładu, porządku, czystości i ochrony środowiska. Straż Miejska z nadzieją wiosny przystąpi do sprawdzania przestrzegania zadań wynikających z regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały Nr X/62/95 Rady Miejskiej w Terespolu z dnia 17 maja w sprawie ochrony środowiska przed odpadami komunalnymi i ściekami oraz czystości na terenie miasta Terespol.

Prezentacje

Miasto Radzyń Podlaski

Położenie

Radzyń Podlaski, miasto nad rzeką Białką, dopływem Tyśmienicy, położony jest w południowo-zachodniej części województwa. W węźle radzyńskim droga krajowa nr 19 prowadząca z Suwałk do Barwinka / granica ze Słowacją /, krzyżuje się z drogą nr 817 wiodącą od przejścia granicznego z Białorusią w Sławatyczach, nr 804 biegnącą z Siedlec i nr 814 prowadzącą z Parczewa. Od stolicy województwa dzieli Radzyń 56 km, od Lublina - 74 km, od Siedlec - 60 km i od przejścia granicznego w Sławatyczach - 70 km.

Obszar gminy miejskiej wynosi 1924 ha. W mieście mieszka na stałe 17 tys. osób. W wyniku przemian własnościowych upadły znaczące tu zakłady pracy. Wywołało to znaczne bezrobocie. W Rejonowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych jest aktualnie 1618 bezrobotnych, w tym kobiet 778. Z powyższej liczby bezrobotnych - 586 osób nie posiada prawa do zasiłku.

Charakter miasta pod względem wyznaniowym jest generalnie jednolity, dominuje wyznanie rzymsko-katolickie.

Przemysł, usługi, handel

Radzyń jest znaczącym ośrodkiem przemysłowo-handlowo-usługowym w woj. białkopodlaskim. Największym zakładem produkcyjnym w mieście jest Spółdzielnia Mleczarska „Spomlek” - jeden z najlepszych zakładów mleczarskich w Polsce, laureat wielu konkursów jakości wyrobów, eksportujących swe produkty do Meksyku, Algerii, Turcji i profilaktycznie całej Europy. „Spomlek” zatrudnia 570 osób. Spółdzielnia Inwalidów „Simena”, zatrudnia 284 osoby i produkuje wyroby elektromechaniczne i odzież roboczą m. in. do Republiki Czeskiej i Węgier. Fabryka Narzędzi Górniczych / 150 pracowników / produkuje tzw. akcesoria nawierzchni kolejowych, narzędzia rolnicze i ślusarskie oraz różnego rodzaju odkuwki, eksportując je m. in. do Niemiec, Szwecji i Finlandii. W mieście działa też 881 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek.

Są to na ogół mniejsze zakłady produkcyjne i usługowe reprezentujące prywatny sektor, a w dziedzinie handlu - głównie placówki jednoosobowe (handel obwoźny, małe sklepy).

Swoje perspektywy rozwoju miasto upatruje w otwarciu i obsłudze ruchu tranzytowego na Białoruś i rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, mającego w Radzynie dawne tradycje.

Szkolnictwo

Na terenie miasta Radzyna Podl. funkcjonują dwie szkoły podstawowe, gdzie uczęszcza 2770 uczniów. Liceum Ogólnokształcące z liczbą 400 uczniów oraz Zespół Szkół Zawodowych, gdzie kształci się 1230 uczniów. Ponadto w mieście ma swoją siedzibę Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Karola Lipińskiego oraz Medyczne Studium Zawodowe.

W zmienionej strukturze organizacyjnej pracować będą przedszkola. Od nowego roku szkolnego w Radzynie Podl. będzie funkcjonowało jedno przedszkole miejskie z czterema placówkami, gdzie znajdzie opiekę i wychowanie ok. 450 dzieci łącznie z klasami tzw. zerowymi. W mieście trwa budowa nowego gmachu Zespołu Szkół Ogólnokształcących, oraz nowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2.

Gospodarka komunalna

Miasto posiada dwa ujęcia wody, punkt zrzutu ścieków, oczyszczalnię biologiczną i wysypisko śmieci. Z ujęć wody obok mieszkańców miasta - korzystają mieszkańcy dwóch wsi. Długość sieci wodociągowej wynosi aktualnie 20,5 km, przy dalszej intensywnej jej rozbudowie. Rozbudowuje się także sieć kanalizacyjna. W ostatniej fazie przygotowania jest rozpoczęcie modernizacji i remontu oczyszczalni ścieków. W najbliższej przyszłości rozpocznie się także budowa nowoczesnego wysypiska śmieci. Mieszkańcy korzystają z gazu ziemnego. Aktualnie długość trasy gazociągu miejskiego wynosi 17 km z wyraźną tendencją dalszej rozbudowy. Istniejąca sieć gazowa i stacje redukcyjne umożliwiają instalację gazowych urządzeń grzewczych bez żadnych ograniczeń. Oprócz wspomnianej inwestycji, dotyczącej modernizacji oczyszczalni ścieków oraz rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej, trwa modernizacja dróg i wykonawstwo nowych nawierzchni, ciągów pieszych oraz sukcesywny remont zespołu placowo-parkowego.

Zabytki

Najważniejszymi i najpiękniejszymi zabytkami Radzyna są:

- ♦ Zespół pałacowo-parkowy składający się z pałacu wzniesionego ok. 1686 r. przez architekta Augustyna Loccci dla gen. Eustachego Potockiego, przebudowany w latach 1750-59 przez architekta Jakuba Fontanę / najwybitniejszy obecnie w Polsce przykład budowl w stylu rokoko /, z mostem, bramą główną, bramami płn. i pld., drogami i stawami z poł. XVIII w. oranżerią - dziełem także J. Fontany, oraz pozostałościami regularnego parku z XVIII w.
- ♦ Kościół pw. św. Trójcy, zbudowany w 1641 r. w stylu tzw. renesansu lubelskiego z pięknym nagrobkiem Mniszków - fundatorów tej świątyni, obok XVIII - wieczna brama-dzwonnica i wikariat zwany plebanią.
- ♦ Pałac Szlubowskich /obecnie szpital/ z lat 70-tych XIX w., obok znajduje się kaplica szpitalna zbudowana w stylu baroku w XVIII w. oraz pozostałości ogrodu włoskiego z XVIII i II poł. XIX w.
- ♦ Kaplica cmentarna pw. św. Anny, wybudowana ok. 1853 r. cmentarz otoczony jest murem z II ćw. XIX w., znajduje się tu także domek grabarza z 1880 r.

Oferta gospodarcza

Miasto dysponuje atrakcyjnymi terenami w pełni uzbrojonymi technicznie, na których można wybudować zespoły basenów i obiektów rekreacyjno-sportowych wraz z bazą żywieniowo-noclegową. Miasto ma też do zagospodarowania duże tereny po upadłych przedsiębiorstwach budowlanych / hale produkcyjne, pomieszczenia biurowe, place utwardzone/ oraz wolne tereny do wykorzystania przez inwestorów z zewnątrz.

Turystyka

Radzyń Podlaski jest bardzo atrakcyjnym, ale wciąż zbyt mało znanym miastem dla turystów. Ozdobą jest pałac Potockich. Wraz z przylegającym od północy parkiem tworzy zespół pałacowo-parkowy należący do francuskiego typu rezydencji, zwanego „entre cour et jardin” /okolony dziedzińcem i ogrodem/. Na uwagę zasługuje architektura zewnętrzna pałacu z bogatą dekoracją rzeźbiarską autorstwa Jana Chryzostoma Paska, oraz piękne bramy prowadzące do obszernego dziedzińca pałacowego. W parku pałacowym znajduje się wiele drzew pomnikowych m. in. stare modrzewie, z których jeden ma ponad 300 lat. Oranżeria pałacowa to jeden z najpiękniejszych obiektów tego typu w Polsce. Szczególne wrażenie sprawia piękny rokokowy rezalit w fasadzie frontowej, a nad nim w attyce - rzeźba przedstawiająca rydwan Apollina zaprzężony w 3 piękne rumaki. Miasto ma niezłą bazę noclegową i żywieniową.

Gmina Radzyń Podlaski

Powierzchnia - 15.517 ha. Ludność - 8.160 (stan na 31. 12. 1995r.). Liczba gospodarstw rolnych - 2.000 gospodarujących na 10.551 ha użytków rolnych. Lasy zajmują powierzchnię - 4.346 ha. Przez teren gminy przepływają rzeki Białka i Piwonia.

◆ Infrastruktura

Sieć wodociągowa

Obejmuje 7 sołectw, zasilana jest z 3 ujęć wody, w tym 2 wybudowane w latach 90. Na terenie gminy (Biała i Branica Radz. Kol.) o łącznej długości 44 km. Budowa sieci wodociągowej prowadzona jest od roku 1990 dzięki wydatnej pomocy fundacji rolniczych i agencji rządowych oraz przy ogromnym zaangażowaniu mieszkańców wsi.

Telekomunikacja

Na terenie gminy połączenia telefoniczne posiadają wszystkie sołectwa, ogólna liczba abonentów to 380 numerów w ruchu automatycznym i 10 połączeń przez centralę ręczną w Ulanie, która posiada bezpośrednie połączenie automatyczne. Sieć telekomunikacyjna obsługuje centrala w Radzynie Podlaskim poprzez 3 centralki pośrednie w Ustrzeszy, Żabikowie i Białce. Sieć telefoniczna rozwinęła się w latach 1989 - 1995 z poziomu 1-2 numerów abonenckich w sołectwie dzięki zaangażowaniu komitetów społecznych i pomocy fundacji rolniczych.

Drogi i mosty

- Krajowe 27 km w tym droga nr 19 stanowiąca połączenie północ - południe i droga nr 817 do przejścia granicznego w Sławatyczach.
- Wojewódzkie - 66 km z tego 95 % utwardzone, stanowiące główne ciągi komunikacyjne gminy łączące poszczególne sołectwa między sobą i z miastem Radzyń Podlaski.
- Gminne - 110 km z tego 10 km utwardzone, które stanowią uzupełnienie sieci drogowej pomiędzy sołectwami jak również wewnątrz sołectw.

- Pozostałe drogi dojazdowe do pól i drogi leśne posiadają statut drogi wewnętrznej i uzupełniają sieć dróg kołowych w gminie.

Mosty zlokalizowane w ciągach dróg wojewódzkich i gminnych stanowią przeprawy przez rzeki Białkę i Piwonię przedstawiają zadowalający stan techniczny i w wystarczającym zakresie zaspokajają potrzeby komunikacyjne.

◆ **Oczekiwania**

Oczekiwania mieszkańców gminy związane są przede wszystkim z poprawą warunków życia w wsi poprzez rozwój infrastruktury technicznej umożliwiający zwiększenie produkcji rolnej i możliwości szybkiego kontaktu ze służbami obsługi rolnictwa.

Najistotniejszym zadaniem jest zakończenie budowy sieci wodociągowej. Objęcie jej zasięgiem wszystkich sołectw zlikwiduje niedobory wody w gospodarstwach rolnych, a jednocześnie podniesie jej stan czystości i przydatności do spożycia.

Drugim niebywale istotnym zagadnieniem jest rozwój sieci telekomunikacyjnej, która mimo ogromnego postępu w ostatnich latach, nie daje podstaw do zadowolenia, gdyż istnieją miejscowości gdzie znajduje się tylko jeden aparat telefoniczny. Mieszkańcy sołectw wyrażają zapotrzebowanie na budowę nowych połączeń telefonicznych, które w dużym stopniu usprawniają prowadzenie działalności rolniczej, oraz w okresach nagromadzenia prac polowych będą niewątpliwą oszczędnością czasu rolnika.

Rozwój techniczny rolnictwa jak również wzmożony ruch pojazdów mechanicznych wymagają właściwego utrzymania dróg i budowy nowych połączeń o nawierzchni utwardzonej. Obecny stan dróg, przede wszystkim dróg wojewódzkich, stanowi wymowny dowód zaniedbań w tym zakresie. Wybudowane w latach 70. i 80. drogi bitumiczne wymagają natychmiastowego odnowienia i remontu nawierzchni. Braki środków finansowych nie pozwalają w zadowalającym zakresie kontynuować rozpoczętych inwestycji drogowych, gdzie podbudowy nowych dróg oczekują na wykonanie nawierzchni nawet do 5 - 7 lat, tracąc niejednokrotnie przez ten czas swoją wytrzymałość, powodując powstawanie dodatkowych kosztów przy bardzo kosztownych robotach nawierzchniowych.

◆ **Perspektywy rozwoju**

W perspektywach rozwoju gminy najważniejszym zadaniem pozostaje kontynuowanie budowy sieci wodociągowej.

W roku bieżącym zamierzamy wybudować sieć wodociągową w Brzostówcu, Płudach, Paszkach Dużych i Małych, które zostaną przyłączone do ujęcia wody w Białej, oraz w Marynie z przyłączeniem do ujęcia wody w Branicy Radzyńskiej. W przypadku pozyskania dodatkowych środków finansowych przystąpimy do kolejnego etapu wodociągowania wsi Ustrzesz z ujęcia wody w Radzynie Podlaskim

W latach kolejnych wodociągowanie gminy obejmuje wsie Białka i Bedno Radzyńskie oraz Siedlanów i Zbulitów Duży. Do roku 2000 zamierzamy zakończyć proces wodociągowania gminy, który winien zapewnić pokrycie potrzeb wody we wszystkich sołectwach.

W zakresie telefonizacji trwają prace projektowe i przygotowawcze do budowy sieci światłowodnej i rozszerzenia pojemności centrali w Radzynie Podlaskim dla przyjęcia nowych abonentów z Branicy Radzyńskiej, Paszek Małych i Dużych oraz zwiększenia liczby numerów w pozostałych miejscowościach. Zadanie realizowane jest przez Telekomunikację Polską, a inwestycja będzie finansowana w oparciu o środki ludności i dotacje.

Kontynuacja budowy ciągów komunikacyjnych odbywać się będzie na zasadach obecnie stosowanych, które jednak nie sprzyjają szybkiemu zakończeniu inwestycji. Finansowanie 2 km nawierzchni rocznie jest dla budżetu gminy dużym obciążeniem, a brak dodatkowych środków na finansowanie dróg wojewódzkich nie daje możliwości na zwiększenie tego zakresu. Mimo braków środków finansowych w latach następnych zamierzamy zakończyć budowę drogi Radzyń - Ostrówki przez Ustrzesz i Lisiówkę, oraz połączyć wieś Brzostowiec i Płudy. Oddzielnym zagadnieniem jest budowa drogi Radzyń - Wołyn przez Zbulitów Duży, gdzie zadania inwestycyjne na terenie naszej gminy zostały już zakończone. Wykonana nakładem gminy podbudowa na terenie miasta Radzyna Podl. nie może doczekać się sfinansowania ułożenia nawierzchni bitumicznej.

Występujące na terenie gminy zapotrzebowanie i oczekiwania na gaz przewodowy stanowią dla nas zadania związane z nowym etapem w rozwoju gminy. Już dziś przystępujemy do prac przygotowawczych w zakresie koncepcji gazyfikacji gminy. Sądzę, że paliwo gazowe znajdzie równie liczne grono zwolenników wśród społeczeństwa gminy jak sieć wodociągowa czy telefonizacja.

◆ Oferta gospodarcza

Na terenie gminy funkcjonuje 150 podmiotów gospodarczych działających w zakresie handlu - 30 %, usług - 45 %, transportu - 25 % zabezpieczających potrzeby konsumpcyjne mieszkańców gminy.

Zlokalizowane na terenie gminy zakłady pracy dają zatrudnienie miejscowej ludności i wytwarzają produkcję w sektorze zarówno rolnictwa jak i przemysłu. Niewielki odsetek produkcji znajduje odbiorcę zagranicznego. Rozwój zakładów produkcyjnych wiąże się bezpośrednio z rozwojem gospodarczym kraju i zamożnością mieszkańców gminy. Powstała w początkach 1995 r. Radzyńska Izba Rolna skupia wielu producentów rolnych z terenu gminy, których wysiłkiem zainicjowała swoją działalność Giełda Rolno - Towarowa „Podlaskie” w Radzynie Podlaskim dająca możliwości szerszego wyjścia z wytwarzanymi na naszym terenie produktami do odbiorcy poza naszym województwem. Służyć ona będzie również do kontaktów odbiorców z naszego terenu z ofertami producentów obsługi rolnictwa.

Atrakcyjne położenie gminy na skrzyżowaniu tras komunikacyjnych Białystok - Lublin i Sławatycze - Warszawa, oraz dostępność linii i bocznicy kolejowej w Bedlnie Radzyńskim może sprzyjać wykorzystaniu bazy magazynowej na wszelkiego rodzaju składy i hurtownie. Powstające obecnie izby rolne będą dodatkową zachętą i bodźcem do szerszego działania i rozwoju zarówno Radzyńskiej Izby Rolnej i Giełdy Rolno - Towarowej.

◆ **Ważniejsze interesujące miejsca w gminie**

- Zespół pałacowo - parkowy w Branicy Radzyńskiej z połowy XVIII wieku,
- Zespół dworsko - ogrodowy w Żabikowie z przełomu XVI i XVII wieku,
- Zespół pałacowo - parkowy w Białce z XVII wieku,
- Użytek ekologiczny „BIAŁKA” - obszar dawnego koryta i starorzeczy rzeki Białki o pow. 8 ha w obrębie wsi Paszki Duże.
- Rezerwat przyrody „CZAPLINIEC” położony w leśnictwie Feliksówka. Nadleśnictwo Radzyń Podl. obszar wsi Biała.
- Kompleks leśny w okolicy Jaski, Główne, Płudy, Bedlno Radzyńskie i Białka, przeszło stuletni drzewostan sosnowy, unikatowe gatunki flory i fauny, zasobne w zwierzyne tereny łowieckie.

Tereny użytku ekologicznego i rezerwatu przyrody mogą stanowić niewątpliwą atrakcję dla szukających spokojnego i czystego ekologicznie wypoczynku. Możliwość obserwacji ptaków i zwierząt jest równie fascynująca jak i na rozległych terenach Jezior Mazurskich. Kompleksy leśne przyciągają bogactwem grzybów, a czystość środowiska wolnego od wielkiego przemysłu pozwala na zdrowy i spokojny wypoczynek.

Urząd Rejonowy w Radzynie Podlaskim

Kierownik - Lesław Jerzy Kulak

Z-ca kierownika - Janina Szubartowicz

Główny księgowy - Janina Pachala

Urząd Rejonowy funkcjonuje od sierpnia 1990 roku na mocy ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej /Dz.U.Nr 21 poz. 123/. Zakres kompetencji Urzędu określa ustawa z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczegółowych pomiędzy organy gminy, a organy administracji rządowej, oraz o zmianie niektórych ustaw / Dz. U. Nr 34 poz. 198/.

Terytorialny zasięg działania Urzędu stanowi rejon administracyjny obejmujący gminy Czemierniki, Drelów, Kąkolewnica Wschodnia, Komarówka Podlaska, Międzyrzec Podlaski, i Radzyn Podlaski, Ulan Majorat, Wołyn oraz miasta Międzyrzec Podlaski i Radzyn Podlaski.

Strukturę Urzędu tworzą następujące komórki organizacyjne:

1. Oddział Organizacyjny
2. Oddział Ochrony Środowiska
3. Oddział Geodezji i Gospodarki Gruntami
4. Oddział Nadzoru Budowlanego
5. Oddział Komunikacji
6. Oddział Ogólny
7. Stanowisko d/s Księgowości

Zamiejscowymi komórkami organizacyjnymi Oddziałów: Geodezji i Gospodarki Gruntami, Nadzoru Budowlanego i Komunikacji są referaty w Międzyrzecu Podlaskim umiejscowione w trzech różnych punktach miasta. Zasięg ich działań obejmuje gminy Drelów, Międzyrzec Podlaski, miasto Międzyrzec Podlaski, przy czym referat Komunikacji posiada poszerzony zasięg o teren gmin: Komarówka Podlaska i Kąkolewnica Wschodnia.

Zakres zadań merytorycznych, którymi zajmują się oddziały urzędu jest następujący:

- **Oddział Organizacyjny** - organizacja pracy urzędu, obsługa kadrowa, administracyjno-gospodarcza, oraz prawna. Kierownikiem oddziału jest - **Halina Szubartowicz**.
- **Oddział Ochrony Środowiska** - prowadzi sprawy z zakresu ochrony przyrody i gospodarki wodnej, nadzór nad gospodarką leśną w lasach niepaństwowych.
- Kierownikiem oddziału jest - **Janusz Golec**

- **Oddział Geodezji i Gospodarki Gruntami** - prowadzi całokształt spraw związanych z ewidencją gruntów, wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej, gospodarką gruntami rolnymi Skarbu Państwa, ochroną gruntów rolnych i leśnych. Ewidencja gruntów prowadzona w systemie komputerowym stwarza możliwość z jej korzystania przez gminy. Kierownikiem oddziału jest - **Henryk Kosiński**.
- **Oddział Nadzoru Budowlanego** - załatwia sprawy związane z wydawaniem pozwoleń na budowę, a także sprawuje „policyjny” nadzór budowlany. Kierownikiem oddziału jest - **Genowefa Kwoczko**.
- **Oddział Ogólny** - prowadzi sprawy związane z funkcjonowaniem spółek wodnych organizacją poboru do wojska, rejestracją sprzętu pływającego, zmianą imion i nazwisk, wykonuje czynności dotyczące rzeczy znalezionych. Kierownikiem oddziału jest - **Irena Sakowicz**.
- **Oddział Komunikacji** - zakres załatwianych spraw dotyczy rejestracji pojazdów oraz wydawania praw jazdy. Kierownikiem oddziału jest - **Dariusz Bilski**.
- **Księgowość** - obsługa księgowa urzędu, realizacja dochodów Skarbu Państwa. Główną księgową jest - **Janina Pachala**.

Urząd Rejonowy w realizacji zadań otwarty jest na szeroką współpracę z samorządami gmin. Dotychczasowe 6-letnie współdziałanie z jednostkami samorządowymi kierownictwo urzędu określa jako właściwe.

Regionalna Izba Obrachunkowa

Problem interpretacji art. 47 prawa budżetowego

Uchwalanie budżetu gminy należy zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt. 4 ustawy o samorządzie terytorialnym do wyłącznej kompetencji rady gminy, która też decyduje o stopniu szczegółowości budżetu. Struktura budżetów gmin, będących rocznymi planami finansowymi ustalona jest w art. 7 ust. 1 prawa budżetowego, natomiast art. 37 tegoż prawa określa minimalną szczegółowość budżetu. Dochody budżetu gminy winny być więc planowane i uchwalane co najmniej w podziale według ważniejszych źródeł, a wydatki co najmniej w układzie działów klasyfikacji budżetowej. Natomiast rada (w swojej uchwale w sprawie procedury uchwalenia budżetu oraz rodzaju i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi) może zdecydować, że uchwali budżet w większej szczegółowości, aż do szczegółowości pełnej włącznie.

Zmian uchwalonego już budżetu może dokonywać w roku bieżącym również tylko rada gminy.

Od tej zasady ustawodawca stworzył możliwość wyjątku, dając w art. 47 prawa budżetowego radzie gminy prawo upoważnienia zarządu gminy „do dokonywania określonych zmian w budżecie gminy, z wyjątkiem przeniesień wydatków między działami” (o czym mówi ust.1) oraz do **przenoszenia wydatków z rezerw budżetowych** (ust.2) dodany nowelizacją prawa budżetowego obowiązującą od 5 stycznia 1995 r., opublikowaną w Dz.U. z 1994 r. Nr 133, poz. 685. Nowelizacja ta rozstrzygnęła wątpliwości co do dysponowania rezerwami: ogólną i celowymi. Rada otrzymała prawo upoważnienia zarządu do przenoszenia kwot wydatków z dz. 97 i zwiększania planu wydatków w innych działach, w których powstała potrzeba sfinansowania wydatku nieprzewidzianego lub też do dysponowania rezerwą celową (ujętą również w dz. 97 lub w poszczególnych działach), a więc szczegółowego rozdysponowania kwot ustalonych przez radę, ale nie podzielonych przez nią na pozycje klasyfikacji budżetowej.

Art. 47 zawiera fakultatywną delegację, z której rada gminy nie ma oczywiście obowiązku korzystać. Najczęściej przesądza o tym wcześniejsza decyzja rady gminy, co do szczegółowości budżetu. W przypadku bowiem uchwalenia budżetu w minimalnej szczegółowości upoważnienie do zmian byłoby bezprzedmiotowe. Natomiast im szczegółowość budżetu jest większa tym zasadnicze jest umożliwienie zarządowi w trakcie realizacji budżetu dokonywania jego bieżącej korekty.

Zakres upoważnienia wynikających z art. 47

Ustalając zakres upoważnienia jaki zarząd może otrzymać należałoby ustalić jakie zmiany uchwalonego przez radę budżetu są dopuszczalne w toku jego wykonywania.

Już w samym brzmieniu art. 47 ust. 1 ustawodawca zawarł pewne ograniczenia, a więc:

- 1) zakazał upoważniać zarząd do przenoszenia wydatków między działami, pozostawiając to uprawnienie do wyłącznej właściwości rady. Zakaz ten nie ma zastosowania w przypadku upoważnienia zarządu do dysponowania rezerwami - ust. 2,
- 2) upoważnienie może dotyczyć tylko zmian „budżecie”, a więc w ramach kwot uchwalonych przez radę. Zarząd otrzymał na podstawie art. 38 a ust. 2 dodanego następną nowelizacją Prawa budżetowego, która obowiązuje od 18 listopada 1995 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 124, poz. 601) samodzielną podstawę prawną do korrekty budżetu w związku ze zmianą kwot dotacji przyznanych gminie,
- 3) ustawodawca użył sformułowania:

„upoważnienie do dokonywania określonych zmian”, a więc upoważnienie formułowane przez radę w uchwale budżetowej nie może być ogólne, czy też ogólnikowe a tym bardziej nie może powtarzać ustawowego brzmienia art. 47 ust. 1, lecz winno zawierać ściśle, enumeratywne wyliczenie zmian, do dokonywania których zarząd został upoważniony i powinno to być upoważnienie określone pozytywnie określone pozytywnie, a więc co zarządowi wolno zmieniać.

Inne ograniczenia wyprowadzić można z przepisów ogólnie obowiązujących bądź uchwalonych przez radę gminy, jak również z zapisów uchwały budżetowej, której załącznikiem jest budżet. Należy ustalić, które zapisy w uchwale mają charakter dyrektywny, co powoduje, że ich zmiana należy wyłącznie do kompetencji rady gminy.

Do takich zapisów zaliczyłabym:

- 1) ustalone w treści uchwały budżetowej kwoty dotacji dla gospodarki pozabudżetowej uszczegółowione w odrębnym załączniku.

Na podstawie art. 16 ust. 4 pkt. 2 prawa budżetowego niektóre rady gmin w odrębnie podejmowanych uchwałach lub też w uchwałach budżetowych określają zakres i zasady przyznawania z budżetu gminy dotacji dla swoich zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych czy środków specjalnych, ustalając ich wielkość dotacji określa co roku rada gminy w uchwale budżetowej i dla siebie zastrzega prawo zwiększania tych dotacji.

- 2) wielkości pozostałych dotacji, które określa rada gminy w odrębnych postanowieniach uchwały budżetowej i załącznikach korzystając z upoważnień zawartych w odrębnych ustawach.
- 3) wielkości wydatków inwestycyjnych - również wyodrębniane w uchwale budżetowej i załącznikach.

Z treści art. 18 ust. 2 pkt 9 lit e może wyczytać, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie corocznych decyzji co do wartości podejmowanych inwestycji i remontów.

- 4) wielkości kwot dotacji celowych na zadania zlecone podawane są gminie w informacji wojewody (i innych dysponentów) i zgodnie z § 41 rozp. MF z 1991 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wykonania budżetu państwa w tych

wysokościach powinny być planowane we właściwych działach, rozdziałach i paragrafach. Bez zgody dysponenta wielkości tych kwot nie mogą być zmieniane.

Prawidłowo sformułowane upoważnienie powinno powyższe wątpliwości uwzględniać i wymieniać w upoważnieniu jakie wydatki zarząd może zmieniać.

Z upoważnienia zarządu do zmian w budżecie należy wyłączyć możliwość korekty wielkości ustalonych przez radę dotacji i wydatków inwestycyjnych, gdyż ich zmiana pociągałaby za sobą również zmianę uchwały budżetowej.

Zarząd również nie może tworzyć nowych rozdziałów, zadań i paragrafów, a jedynie przenosić wydatki między rozdziałami już istniejącymi. Tworzenie bowiem nowych rozdziałów, zadań czy paragrafów wykraczałoby poza upoważnienie, byłoby przyjmowaniem do realizacji zadań, nie uchwalonych przez radę.

Uchwała zarządu zmieniająca budżet jest samodzielną uchwałą zarządu, podjęta na podstawie delegacji zawartej w uchwale budżetowej, która zmienia budżet, winna więc być w szczególności uchwałą podstawowej, treścią i formą nawiązywać do uchwały podstawowej.

Opracowała:

Alina Smagała

- członek Kolegium RIO w Lublinie

Kompetencje sejmiku samorządowego

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym stworzyła samorząd terytorialny jedynie na szczeblu gminnym. Ustawą tą został także powołany działający na szczeblu wojewódzkim sejmik samorządowy. Zgodnie z art. 76 ust. 1 w/w ustawy Sejmik jest wspólną reprezentacją gmin z obszaru województwa.

Analiza przepisów ustawy o samorządzie terytorialnym, a także innych obowiązujących przepisów wskazuje, że zadania i kompetencja tego organu dotyczą zarówno sfery zadań samorządowych, jak i administracji rządowej.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie kompetencji sejmiku samorządowego.

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74)

D o z a d a ń s e j m i k u n a l e ż y :

Art. 20 ust.2

Pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy zwołuje przewodniczący sejmiku samorządowego w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorowych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju. (wprowadzony ustawą z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy o samorządzie terytorialnym Dz.U. Nr 58, poz. 261 obowiązuje od dnia 9 czerwca 1996 r.)

Art. 77 ust 1 i 2

- ocena działalności gmin i instytucji komunalnych na obszarze województwa,
- upowszechnianie doświadczeń samorządowych
- prowadzenie mediacji w sprawach spornych między gminami,
- zwoływanie nadzwyczajnej sesji rady gminy,
- wyrażanie zgody na podjęcie przez gminę uchwały w sprawie: (art. 45 ust.2)
 - 1) zmiany przeznaczenia oraz zbycia nieruchomości służącej do powszechnego użytku lub bezpośredniego zaspokojenia potrzeb publicznych,
 - 2) zmiany przeznaczenia oraz zbycia przedmiotów posiadających szczególną wartość naukową, historyczną, kulturalną i przyrodniczą,
 - 3) zbycia w trybie nieodpłatnym innych składników mienia komunalnego,
 - jeżeli wojewoda zgłosi sprzeciw wobec takiej uchwały,
 - podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania zarządu gminy w trybie art.96 ust 2
 - w przypadku powtarzającego się naruszenia konstytucji lub ustaw przez zarząd gminy,
- ocena działalności administracji rządowej w województwie
- wyrażanie opinii w sprawie projektu budżetu wojewody oraz wykonania budżetu wojewody,

- opiniowanie kandydata na wojewodę ,
- wyrażanie opinii istotnych w sprawach województwa,
- występowanie z wnioskami o uchylenie rozporządzeń i zarządzeń wojewody naruszających interesy lokalne,
- reprezentowanie interesów gmin wobec administracji rządowej,
- inicjowanie współdziałania z terenowymi organami administracji rządowej,
- podejmowanie uchwał w sprawach określonych odrębnymi ustawami

Art. 97 ust 2

- wyrażanie opinii w sprawie ustanowienia zarządu komisarycznego w gminie,

Art.66

- zbieranie informacji o zamiarze przystąpienia przez gminę do związku komunalnego.

2. Ustawa z dnia 22 marca 1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej (Dz. U. Nr 21, poz. 123 z późn. zm.)

Art. 17

- Wojewoda współdziała z sejmikiem samorządowym w sprawach rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego zagospodarowania województw, ochrony środowiska oraz zaspokajania zbiorowych potrzeb społecznych, a, w szczególności:
 - 1) harmonizuje działalność terenowych organów administracji rządowej z działaniami podejmowanymi przez sejmik, zgodnie z kierunkami polityki państwa.
 - 2) uzgadnia kierunki formy realizacji wspólnych inicjatyw,
 - 3) rozpatruje adresowane do niego inicjatywy, opinie i wnioski sejmiku.

Art. 18

- Wojewoda przedstawia sejmikowi, nie rzadziej niż dwa razy w roku, ogólną informację o swojej działalności, w tym w szczególności o wykonywaniu nadzoru nad organami samorządu terytorialnego w województwie.

Art. 19

1. Wojewoda przedstawia sejmikowi do zaopiniowania projekty wydawanych przez siebie aktów prawa miejscowego z wyłączeniem rozporządzeń porządkowych.
2. Jeżeli sejmik samorządowy nie wyrazi opinii w sprawach, o których mowa wyżej, w terminie 14 dni, uznaje się, że sejmik nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia.

3. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.)

Art. 37 ust. 3

Sejmik wyraża opinię w sprawie ustalenia przez wojewodę planu rozmieszczenia publicznych zakładów opieki zdrowotnej o obszarze działania wojewódzkim lub międzygminnym.

Art. 43 ust. 2

Sejmik wyraża opinię do projektu zarządzania lub uchwały o likwidacji publicznego

zakładu opieki zdrowotnej jeśli zasięg działania zakładu obejmuje województwa lub jego znaczną część.

Art. 45 ust. 1 pkt 2 lit.c

Sejmik wyłania swoich przedstawicieli do rady nadzorczej zakładu opieki zdrowotnej o obszarze działania województwa w liczbie nie przekraczającej 15 osób.

4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 5 marca 1992 r. w sprawie rodzaju stanowisk w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, których obsadzanie następuje w drodze konkursu, oraz trybu przeprowadzenia konkursu (Dz.U. z 1996r. Nr 41, poz. 180)

§ 5 ust 1 pkt.6

- Sejmik deleguje swojego przedstawiciela w skład komisji konkursowej gdy postępowanie konkursowe dotyczy obsadzenia stanowisk kierowników zakładów opieki zdrowotnej z wyjątkiem kierowników żłobków, a ponadto - w razie gdy kierownik nie jest lekarzem zastępców kierowników do spraw lecznictwa.

5. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. Nr 95, poz. 425 z późn. zm.)

Art. 30 ust 2

- Sejmik deleguje swojego przedstawiciela do komisji konkursowej przeprowadzającej konkurs na stanowisko kuratora oświaty

Art. 48 ust.9 pkt 3

- Sejmik wybiera dwóch swoich przedstawicieli do wojewódzkiej rady oświatowej - społecznego organu tworzonego przez kuratora oświaty.

6. Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.)

Art. 12 ust.1

- Sejmik deleguje swoich przedstawicieli do wojewódzkiej komisji ochrony przyrody powoływanej przez wojewodę w liczbie 20 członków.

7. Ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. Nr 85, poz. 428 z późn. zm.)

Art. 15 ust. 2 i 5.

- Sejmik powołuje i odwołuje spoza swego składu dwóch członków regionalnej izby obrachunkowej.

Art. 16 ust 1:

- Sejmik opiniuje powołanie i odwołanie prezesa regionalnej izby obrachunkowej.

8. Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196)

Art.88 e ust. 3 pkt 2

- Bezpośrednio z mocy ustawy w skład rady nadzorczej wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wchodzi przewodniczący komisji ochrony środowiska sejmiku.

Art. 88 e ust. 3 pkt 6 i pkt 7

- Sejmik wyznacza dwóch ekspertów oraz deleguje przedstawiciela poza rządowych organizacji ekologicznych w skład rady nadzorczej wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

9. Ustawa z dnia 20 czerwca 1995 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 z późn. zm.)

Art. 9 ust 2:

- Sejmik może wystąpić do prokuratora wojewódzkiego lub rejonowego o przedłożenie Sejmikowi informacji o stanie przestępczości i jej zwalczaniu w województwie określonej gminie, mieście lub dzielnicy.

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1996 r. Nr 47, poz. 211)

Art. 10 ust. 2 i 3

- Sejmik deleguje dwóch swoich przedstawicieli do wojewódzkich i rejonowych rad zatrudnienia, które są organami opiniodawczo - doradczymi wojewody oraz kierowników rejonowych urzędów rządowej administracji ogólnej.

11. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 89, poz. 415)

Art. 18 ust. 2 pkt. 2

- Zarząd gminy zawiadamia na piśmie sejmik samorządowy o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Art. 57 ust. 1 i 2

- Sejmik opiniuje studium zagospodarowania przestrzennego województwa, określające uwarunkowania cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa sporządzone przez wojewodę w oparciu o koncepcje polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.

Art. 59 ust. 1 i 2

- Sejmik opiniuje sporządzone przez wojewodę wojewódzkie programy zawierające zadania rządowe należące do jego właściwości, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

12. Ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U. Nr 122, poz. 593 z późn. zm.)

Art. 4 ust. 4

- Sejmik określa na wniosek przewodniczącego kolegium liczbą członków samorządowego kolegium odwoławczego.

Art. 5 ust 2 i art. 6 ust. 2

- Sejmik wybiera i odwołuje przewodniczącego samorządowego kolegium odwoławczego.

Art. 7 ust. 2 i ust. 6

- Sejmik na wniosek przewodniczącego kolegium powołuje i odwołuje etatowych i pozaetatowych członków kolegium.

Art. 7 ust.5

- Sejmik powołuje i odwołuje na wniosek przewodniczącego kolegium zastępcę przewodniczącego kolegium

Art. 8 ust. 3

- Sejmik deleguje dwóch członków w skład komisji konkursowej do wyboru członków samorządowego kolegium odwoławczego.

Art. 15 ust. 1

- Przewodniczący prezydium sejmiku samorządowego nawiązuje stosunek pracy z wyboru z przewodniczącym kolegium.

13. Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U. Nr 127, poz. 627)

Art. 20 ust. 2

- Sejmik samorządowy opiniuje wniosek o udzielenie wskazań lokalizacyjnych autostrady.

14. Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 1995 r. Nr 13, poz. 59)

Art. 9

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli przedkładają:

- 1) sejmikom samorządowym informacje o wynikach ważniejszych kontroli dotyczących działalności terenowych organów administracji rządowej.
- 2) sejmikom samorządowym informacje o wynikach ważniejszych kontroli dotyczących działalności samorządu terytorialnego.

15. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.)

Art. 10 ust. 1

- Komendanci Policji składają roczne sprawozdania ze swojej działalności, a także informacje o stanie porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego sejmikom samorządowym. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub niebezpiecznego zakłócenia porządku publicznego, sprawozdania i informacje składa się tym organom niezwłocznie na każde ich żądanie.

16. Ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o finansowaniu gmin (Dz. U. Nr 129, poz. 600 z późn. zm.)

Art. 21 ust. 3

- Sejmik opiniuje udzielane gminom przez właściwe organy administracji rządowej dotacje na dofinansowanie inwestycji szkół i placówek oświatowych, oraz dotacje celowe na utrzymywanie i prowadzenie szkół i placówek o których mowa w art. 104 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

17. Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1 poz. 3)

Art. 15

- W obradach walnego zgromadzenia izby rolniczej mogą uczestniczyć, bez prawa głosu delegowani przedstawiciele sejmiku samorządowego.

Art. 50 ust. 1

- Sejmik wyraża opinię w sprawie ustalenia przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na wniosek wojewody terminu pierwszych wyborów walnego zgromadzenia izby rolniczej.

Art. 50 ust. 3

- Sejmik wyraża opinię dotyczącą powołania przez wojewodę komisji wojewódzkiej do przeprowadzenia wyborów walnego zgromadzenia izb rolniczych.

18. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 września 1982 r. w sprawie zakresu działania, składu osobowego trybu powołania oraz organizacji podatkowych komisji odwoławczych (Dz.U. Nr 30, poz. 212 z późn. zm.)

§ 3 ust 3

- Sejmik może przedstawi kandydata na członków podatkowych komisji odwoławczych.

19. Ustawa z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. z 1991r. Nr 109, poz. 470 z późn. zm.)

Art. 23 ust.1

- Sejmik samorządowy może występować do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskami o stwierdzenie zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją, albo innego aktu normatywnego z Konstytucją, lub aktem ustawodawczym - jeżeli kwestionowany akt ustawodawczy lub inny akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem działania sejmiku ustalony w przepisach prawa.

Agroturystyka na Podlasiu

Agroturystyka, czyli turystyka wiejska to wszelkie działania na obszarach wiejskich w zakresie przyjmowania turystów. Działania te powiązane są ściśle z gospodarstwem rolnym. W naszym kraju rozwój tej działalności rozpoczął się po roku 1989. Wcześniej funkcjonowała ona także, ale nie pod tą nazwą i nie była związana z gospodarstwem rolnym.

Zadania związane z rozwojem agroturystyki realizują Ośrodki Doradztwa Rolnego.

W województwie białkopodlaskim program działalności agroturystycznej dotyczy przede wszystkim obszaru nadbużańskiego. Pozostałe gospodarstwa rolnicze miałyby też szansę powodzenia pod warunkiem tworzenia ciekawych ofert i intensywnej promocji.

Niezaprzeczalne atuty naszego regionu i gospodarstw to

- mało skażone środowisko,
- sporo obszarów leśnych,
- możliwość korzystania z wód,
- mała gęstość zaludnienia,
- zabytki kultury i osobliwości krajoznawcze,
- rolniczy charakter miejscowości.

ODR w Grabanowie współpracuje z 10 gospodarstwami agroturystycznymi, położonymi w dolinie nadbużańskiej. Do chwili obecnej na tym terenie nie powstało Stowarzyszenie Agroturystyczne. Gospodarstwa działają indywidualnie, chociaż występują pewne elementy współpracy, dotyczą zwłaszcza organizacji wyżywienia.

W roku ubiegłym w 3 gospodarstwach przebywało 38 turystów. Były to przede wszystkim rodziny z dziećmi i emeryci, mieszkańcy Warszawy i Lublina. Najwięcej osób wypoczywało w miesiącach lipiec - sierpień. Czas pobytu w gospodarstwie był różny, od pobytów kilkudniowych do miesiąca. Ceny noclegów kształtowały się od 5 do 7 zł za nocleg od osoby. Usługi żywieniowe dotyczyły głównie przygotowania obiadów, pozostałe posiłki turyści przygotowywali we własnym zakresie.

Oferta spędzania czasu wolnego była następująca: grzybobranie i zbieranie runa leśnego, poznanie pracy rolnika, wycieczki piesze i rowerowe po okolicy, robienie przetworów, pieczenie ciast, zwiedzanie zabytków i osobliwości krajoznawczych, korzystanie ze sprzętu i obiektów w pobliskich ośrodkach wczasowych.

Oprócz gospodarstw nadbużańskich współpracujemy z 3 gospodarstwami położonymi we wsi Żakowola Poprzeczna. Gospodarstwa te posiadają dobre warunki lokalowe (stare, odremontowane domy). Okolica jest mniej atrakcyjna turystycznie od rejonu nadbużańskiego. Z pobytu w tych gospodarstwach skorzystać by mogli ludzie starsi, po leczeniu szpitalnym, z różnymi schorzeniami. ODR prowadzi systematycznie doradztwo w gospodarstwach agroturystycznych i w gospodarstwach zamierzających

podjąć tą działalność, prowadząc jednocześnie ich promocję i reklamę. W roku ubiegłym w ramach promocji były: audycje w radiu i telewizji, udział w targach turystycznych i agroturystycznych, wydanie katalogu „Doliną Bugu” wspólnie z województwami: siedleckim, chełmskim i zamojskim, wydanie folderów poszczególnych gospodarstw agroturystycznych.

W roku bieżącym zamierzamy kontynuować zadania związane z rozwojem agroturystyki. Działania te będą realizowane wspólnie z ODR: Siedlce, Rejowiec i Sitno i dotyczyć będą przede wszystkim promocji regionu oraz podnoszenia kwalifikacji rolników zainteresowanych agroturystyką. Zachodzi potrzeba dofinansowania tego typu działalności.

Po kilkuletnich działaniach wnioski i uwagi są następujące:

1. Konkurencja na rynku agroturystycznym jest coraz większa, wymagania turystów stale rosną, w związku z tym nasze gospodarstwa agroturystyczne muszą:
 - podwyższyć standard wynajmowanych kwater,
 - podwyższyć niedociągnięcia dotyczące estetyki i higieny zagród,
 - zwiększyć ilość i jakość oferowanych usług dodatkowych.
2. Z dotychczasowych obserwacji można stwierdzić, że dochód z działalności agroturystycznej nie stanie się głównym źródłem utrzymania, ale będzie okazją do zarobienia dodatkowych pieniędzy.
3. Turyści w naszych warunkach klimatycznych i krajobrazowych przebywać będą głównie w miesiącach letnich. Będą to osoby o niskich i średnich dochodach, zainteresowani formą wypoczynku w ciszy, w otoczeniu przyrody.
4. Należy tworzyć grupy rolników zainteresowanych rozwojem agroturystyki, ale powinny to być osoby zamieszkujące w pobliżu, a nie większe stowarzyszenia np. o zasięgu wojewódzkim.
5. ODR jako instytucja koordynująca te działania w dalszym ciągu musi prowadzić systematycznie doradztwo w gospodarstwach istniejących i nowo tworzących się, a także podnosić kwalifikacje rodzin zajmujących się tą formą działalności.
6. W następujących latach należy także starać się o dotacje na organizowane formy szkoleniowe i promocyjne.
7. Uruchomione kredyty z Agencji Restrukturyzacji Rolnictwa spowodowały wzrost zainteresowania rolników rozpoczęciem tej działalności

opracowała: mgr inż. Bożena Warda
ODR Grabanów

Informacja

O działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białej Podlaskiej w 1995 roku.

Trzeci rok działalności Wojewódzkiego Funduszu pozwala spojrzeć szerzej na wzajemne zależności pomiędzy potrzebami w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie a przebiegiem procesów inwestycyjnych, realizacją wpływów i wydatków Funduszu.

Zgłoszone w listopadzie 1994 roku potrzeby w zakresie dofinansowania przez Fundusz inwestycji proekologicznych przewyższały ponad 8-krotnie planowane dochody Funduszu.

Rozpoczynanie lub wznawianie procesów inwestycyjnych następuje, w większości wypadków, z końcem I kwartału roku kalendarzowego. Pierwsze koszty inwestycji pokrywane są przez inwestorów ze środków własnych, co powoduje przesunięcie terminów zaciągania pożyczek na koniec II i III kwartału.

I. Działalność organów statutowych

1. Rada Nadzorcza

Po ukonstytuowaniu się Białkopodlaskiego Sejmiku Samorządowego II kadencji, po wyborach samorządowych w 1994 roku, nastąpiła zmiana przedstawicieli Sejmiku w składzie Rady Nadzorczej Funduszu, co przypadało na początek 1995 roku. Zmiana ta dotyczyła dwóch członków Rady wybieranych przez Sejmik i Przewodniczącego Komisji zajmującej się sprawami ochrony środowiska.

Niezmiennie, pracami 9-osobowej Rady Nadzorczej kierowała jej przewodnicząca pani **Ewa Makosz**.

Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w roku 1994 Rada Nadzorcza przyjęła w m-cu kwietniu oceniając tę działalność pozytywnie. Zgodnie z ustawowym obowiązkiem sprawozdanie zostało przedłożone Wojewodzie Białkopodlaskiemu i Ministrowi Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

W roku sprawozdawczym 1995 Rada Nadzorcza odbyła 6 posiedzeń w tym jedno wyjazdowe, w czasie których podjęła 26 uchwał.

W listopadzie 1995 roku Rada Nadzorcza uchwaliła plan działalności, listę zadań priorytetowych Funduszu na 1996 rok oraz zapoznała się z wykazem wszystkich wniosków skierowanych do Funduszu o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, przewidywanych do realizacji w 1996 roku.

2. Zarząd

Skład Zarządu Funduszu nie ulegał zmianom, stanowiły go dwie osoby:

- Prezes Zarządu - **Barbara Socha**,
- Z-ca Prezesa - **Barbara Siwek**

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył 10 protokołowanych posiedzeń, w czasie których rozpatrzone i kwalifikowane były wszystkie wnioski wpływające do Zarządu Funduszu, omawiane były również materiały na posiedzenia Rady Nadzorczej, formy współpracy z administracją samorządową, rządową i specjalną oraz bieżące sprawy Biura Funduszu.

Zarząd podjął 9 uchwał, a Prezes Zarządu wydał 3 zarządzenia.

Zarząd reprezentował Fundusz na różnych spotkaniach na zewnątrz i przekazał informację o działalności WFOŚiGW na sesji Białkopodlaskiego Sejmiku Samorządowego.

Bieżąca działalność Zarządu zapewniała sprawne funkcjonowanie Biura, obsługę RN i wykonywanie ustawowych zadań.

Zarząd działał w oparciu i na bazie Biura Wojewódzkiego Funduszu, w którym zatrudniony był jeden pracownik w wymiarze 1 etatu na stanowisku Sekretarza Funduszu oraz Główny Księgowy na umowę-zlecenie.

W 1995 roku Biuro Funduszu zostało przeniesione do wydzierżawionych od Urzędu Wojewódzkiego 2 pokoi i wyposażone w sprzęt biurowy, co korzystnie zmieniło warunki pracy.

II. Działalność finansowa funduszu

Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białej Podlaskiej na 1995 rok został ustalony Uchwałą Nr 20/94 Rady Nadzorczej z dnia 25 listopada 1994 roku.

Plan finansowy obejmował kwotę 1 130 000 zł. zarówno po stronie przychodów jak i rozchodów.

Wobec większych niż planowano wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska Zarząd Funduszu wystąpił z wnioskiem do Rady Nadzorczej o dokonanie korekty planu, proponując jednocześnie przeznaczenie uzyskanych wpływów na zwiększenie pomocy finansowej na cele ochrony środowiska i gospodarki wodnej przekazywanej w formie oprocentowanych pożyczek.

Rada Nadzorcza uchwałą Nr 21/95 z dnia 24 listopada 1995 roku uchwaliła korektę planu działalności Funduszu określając wielkości wpływów i wydatków Funduszu na kwotę 1 400 000, - (PLN).

1. Wpływy

Plan wpływów Funduszu ustalony został na podstawie prognozy wpływów z następujących tytułów:

- opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych z uwzględnieniem wzrostu stawek tych opłat,
- kar za nieprzestrzeganie norm korzystania ze środowiska,
- zwrotu rat udzielonych pożyczek,
- odsetek od pożyczek, lokat i odsetek bankowych,
- odsetek od zakupionych obligacji i od sprzedaży bonów depozytowych.

Wpływy Funduszu na koniec 1995 r. wynosiły 1 458 299,- zł, a po uwzględnieniu środków pieniężnych będących na r-kach bankowych na początek roku wynosiły 1 678 318,- zł i były wyższe od planowanych o 18,9%.

Uzyskane w 1995 r. wpływy ze wszystkich tytułów wyszczególnionych w planie były wyższe od wielkości prognozowanych.

Zasadniczym powodem dokonywania korekty planu, były zdecydowanie wyższe od planowanych środki przekazywane przez Urząd Wojewódzki. Wpływ na to miało objęcie opłatami ok. 70% więcej podmiotów korzystających ze środowiska niż w 1994 roku.

Również windykacja należności utrzymywała się w granicach 96-97%.

Wielkość wpływów z tytułu opłat w odniesieniu do wielkości planowanej przed uwzględnieniem korekty planu była wyższa o 58%. O 21,5% wyższe od planowanych były wpływy z tytułu kar za niedotrzymanie norm korzystania ze środowiska; w tym jednak przypadku dokładne prognozowanie jest trudne ze względu na sam charakter przyszłych zobowiązań jak również stosowane przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska odraczania terminów płatności i zaliczania wymierzanych kar w poczet realizowanych inwestycji z zakresu ochrony środowiska.

Wyższe od planowanych o 52,5% odnotowano wpływy ze sprzedaży akcji i obligacji, głównie z uwagi na korzystną różnicę ceny przy zamianie obligacji na akcje Banku Ochrony Środowiska oraz odsprzedaży części akcji tego banku Wojewódzkiemu Funduszowi w Katowicach.

Wpływy ze sprzedaży bonów depozytowych, odsetek bankowych i lokat stanowiły 528,3% wielkości ujętych w planie.

Utrzymywanie środków na r-kach bankowych wynikało z przesuniętego w czasie cyklu inwestycyjnego w województwie, głównie w wyniku wejścia w życie ustawy o zamówieniach publicznych i konieczności stosowania się inwestorów do obowiązującego trybu zamówień publicznych.

Odsetki od udzielonych pożyczek uzyskano o 18,8% wyższe od prognozowanych. Pomimo stałego oprocentowania pożyczek udzielonych jednostkom samorządowym, wyższe wpływy uzyskano poprzez zastosowanie zmiany warunków zawieranych umów i pobierania całości odsetek w pierwszym roku kredytowania.

Realizację planu wpływów przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan 1995	Wykonanie	
			kwota	%
I.	Stan środków na początku roku	110000	220019	200
II.	Wpływ z tyt. opłat i spłat rat pożyczek:	1174000	1262101	107,5
	1. Wpływ z tyt. opłat	850000	920080	108,2
	2. Zwrot rat udzielonych pożyczek	310000	325000	104,8
	3. Inne wpływy (WIOS)	14000	17021	121,5
III.	Wpływy z działalności finansowej:	116000	196198	169,1
	1. Zyski ze sprzedaży akcji obligacji	10000	15255	152,5
	2. Zyski ze sprzedaży bonów depozyt.o- wych, % od lokat i odsetki bankowe	14000	74001	528,6
	3. Odsetki od pożyczek	90000	106942	118,8
IV.	Wpływy razem (II+III)	1290000	1458299	113,0
V.	Ogółem:(I+IV)	1400000	1678318	119,9

2. Wydatki

Wydatki Funduszu w 1995 r. wyniosły 1 301 456,- zł, co w odniesieniu do planowanej kwoty 1 384 000,- zł stanowi 94,0%.

Realizacja celów statutowych Funduszu zajmuje w jego wydatkach pozycję dominującą; za 1995 rok wynosiła 94,3% ogółu wydatków. Planowane wsparcie finansowe przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wykonano w 93,6%.

Kwota udzielonych dotacji nie przekroczyła limitu określonego „Zasadami udzielania i umarzania pożyczek i udzielania dotacji”.

Pomoc Funduszu przekazywana w formie dotacji wyniosła ogółem 93 370,- zł, przy planowanych 110 000,- zł, z czego na podstawie decyzji Rady Nadzorczej przekazano kwotę 82 776,20 zł, oraz na mocy decyzji Zarządu 7 593,52 zł.

Przekroczenie sumy planowanej na zakup akcji i obligacji wynikało z ulokowania w tych papierach wolnych środków w pierwszym półroczu roku sprawozdawczego.

Koszty funkcjonowania Zarządu, Rady Nadzorczej i Biura Funduszu wyniosły 73 803 zł. Koszty te stanowią 5,7% ogólnej kwoty wydatków WFOŚiGW w 1995 r. Wskaźnik ten był niższy o 0,4% w stosunku do 1994 roku.

Zestawienie wydatków w 1995 r. przedstawia poniższa tabela w złotych.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan 1995	Wykonanie	
			kwota	%
I.	Pomoc finansowa na cele ochrony środowiska i gospodarki wodnej	1254000	1174870	93,6
	1. Udzielone pożyczki	1119000	1069000	95,5
	2. Udzielone dotacje	110000	93370	84,8
	3. Umorzenia rat pożyczek	25000	12500	50,0
II.	Wydatki pozostałe	50000	52783	105,6
	1. Zakup akcji i obligacji	40000	49912	124,8
	2. Inne	10000	2871	28,7
III.	Utrzymanie Biura, Zarządu i Rady Nadzorczej	80000	73803	92,2
	1. Wydatki bieżące	70000	73803	105,4
	2. Zakupy inwestycyjne	10000	-	0,0
IV.	Wydatki razem I+II+III	1384000	1301456	94,0
V.	Stan środków na koniec roku w tym: na r-ku bieżącym	16000	376862	2355,4
		10000	123262	1232,6
VI.	Ogółem IV+V	1400000	1678318	119,9

3. Rachunek wyników

Według sprawozdania F-02 sporządzonego na dzień 31 grudnia 1995 r. uzyskany zysk netto wyniósł 55 836, 32 zł.

W porównaniu do zysku osiągniętego w 1994 r. (19 440 zł), wynik za rok sprawozdawczy jest wyższy o 36 396 zł, tj. o 187,2%.

Koszty, odniesione do ogólnych przychodów (1 458 299 zł) stanowią 4,77%; w roku poprzednim wyniosły one 5,46%, a więc nastąpił spadek o 0,69 punktu procentowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w zł.
I.	Dochody ogółem:	132 547
	z tego:	
	1. Odsetki od pożyczek	117293
	2. Dochody ze sprzedaży akcji i obligacji	15254
II.	Koszty uzyskania przychodów w tym:	76711
	1. Amortyzacja	7124
	2. Usługi obce	3226
	3. Wynagrodzenia	48272
	4. Pochodne wynagrodzeń	12919
	5. Podróże służbowe	378
	6. Inne koszty	4792
III.	Wynik finansowy	55836

III. Ocena efektywności ekologicznej funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W roku 1995 zakończono 7 inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej dofinansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w formie pożyczek i dotacji. Zaangażowanie przez Fundusz 759 000 zł w realizację tych zadań pozwoliło uzyskać przedstawione poniżej efekty ekologiczne:

Koszt realizowanych inwestycji	Dofinansowanie ze środków WFOŚiGW	Uzyskane efekty ekologiczne
412200	220000	- zmniejszenie emisji; SO ₂ - o ok. 134,2 Mg/rok pyłów - o ok. 10,2 CO - ok. 55,6 Mg/rok
1212855	260000	- oddanie 8,5 km kolektorów sanitarnych
1021800	180000	- 2 oczyszczalnie ścieków o przepustowości łącznej 106 m ³ /d
166000	99000	- przekazywanie 6371 mb sieci wodociągowej

Kredyty o zwiększonych dopłatach - na zakup gruntów rolnych

Od dnia 15 maja 1995 r. w 6 Bankach współpracujących z ARiMR rolnicy mogą zaciągać preferencyjne kredyty na zakup gruntów rolnych. Jest to linia kredytowa przeznaczona wyłącznie na finansowanie zakupu gruntów rolnych w celu powiększenia istniejącego gospodarstwa rolnego lub utworzenia nowego gospodarstwa o powierzchni nie mniejszej od średniej powierzchni gospodarstwa rolnego w danym województwie. Kredyty na zakup gruntów rolnych udzielane są na okres do 15 lat z okresem karencji w spłacie kapitału do 2 lat, do maksymalnej kwoty 500 tys. zł na gospodarstwo rolne. Oprocentowanie kredytu dla kredytobiorcy w 1996 r. wynosi 0,25 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym (aktualnie 5,75 %), zaś dopłaty Agencji do oprocentowania kredytu ustalonego przez Bank wynoszą 0,95-1,25 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym.

Należy podkreślić, że obok kredytów inwestycyjnych na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia jest to obecnie najtańszy kredyt inwestycyjny wspierający proces restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa, którego głównym zadaniem jest poprawa struktury agrarnej polskiego rolnictwa, poprzez powiększenie obszaru gospodarstw najlepszych.

O kredyty na zakup gruntów rolnych mogą ubiegać się osoby, fizyczne i prawne prowadzące lub podejmujące działalność w rolnictwie, pod warunkiem, że:

- nabywane grunty, nie spowodują przekroczenia powierzchni gospodarstwa rolnego ponad 100 ha przeliczeniowych gruntów rolnych,
- cena umowna nabywanych gruntów nie przewyższa średnich cen rynkowych gruntów rolnych, w danym województwie, wg danych GUS,
- nabywca gruntów pochodzących z zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nie korzysta z rozłożenia spłaty należności na raty, stosowanej przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa.

O kredyt mogą ubiegać się rolnicy nabywający grunty należące do Skarbu Państwa oraz grunty w obrocie prywatnym. Jedyne ograniczenie, jakie wprowadziło Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań ARiMR i sposobów ich realizacji dotyczy umów zawartych pomiędzy małżonkami oraz pomiędzy rolnikiem a następcą, jeśli umowa ta stanowi spełnienie warunków do otrzymywania emerytury (renty) rolniczej w pełnej wysokości. W takich przypadkach, (obróć pomiędzy małżonkami, obróć pomiędzy rolnikiem, który będzie korzystał ze świadczeń KRUS, a jego następcą) dopłaty Agencji w wysokości maksymalnie trzy razy wyższej niż oprocentowanie dla kredytobiorcy, nie przysługują.

Warunkiem uzyskania kredytu na zakup gruntów, podobnie jak w przypadku innych preferencyjnych kredytów inwestycyjnych jest:

- posiadanie środków własnych w wysokości co najmniej 20% ceny umownej

nabywanych gruntów rolnych, przygotowanie planu przedsięwzięcia inwestycyjnego, który następnie opiniuje Ośrodek Doradztwa Rolniczego,

- uzyskanie pozytywnej aplikacji Banku finansującego przedsięwzięcie.

Zainteresowanie rolników omawianą linią kredytową jest ogromne, o czym świadczy liczba złożonych wniosków do ODR. I tak od początku uruchomienia linii do końca 1995 r. rolnicy złożyli 10 860 wniosków, z planami przedsięwzięć inwestycyjnych, na zakup gruntów rolnych, z tego 10 777 wniosków uzyskało pozytywną opinię ODR.

W ciągu 3 miesięcy 1996 r. ODR-y otrzymały kolejne 4 184 wnioski, z tego 4 162 zostały pozytywnie zaopiniowane.

Analizując potencjalny popyt na kredyty na zakup gruntów rolnych na podstawie pozytywnie zaopiniowanych planów przedsięwzięć inwestycyjnych, można stwierdzić że od początku funkcjonowania linii kredytowej do dnia 31 marca 1996 r. 14 939 rolników zamierzało nabyć grunty rolne o łącznej wartości 258 701 tys. zł, zaciągając kredyty na ogólną kwotę 193 819 tys. zł. A zatem przeciętnie kwota wnioskowanego kredytu wynosiła 12,9 tys. zł, zaś udział środków własnych potencjalnych kredytobiorców wynosił średnio 25% wartości nabywanych gruntów.

Z danych uzyskanych z Banków współpracujących z Agencją wynika, że do dnia 31 grudnia 1995 r. podpisano 8 636 umów kredytowych na łączną kwotę 100 585 tys. zł. Oznacza to, że 80% aplikacji (wniosków kredytowych złożonych przez rolników w 1995 r. uzyskało pozytywną ocenę Banków. Środki kredytowe umożliwiły rolnikom zakup 45 811 gruntów rolnych i tym samym powiększenie obszaru gospodarstwa średnio o 5,2 ha. Najwięcej kredytów zaciągnęli rolnicy z województw: tarnobrzeskiego, płockiego, lubelskiego, toruńskiego, zamojskiego, a najmniej z: bielskiego, koszalińskiego, jeleniogórskiego, krośnieńskiego, ślupskiego i zielonogórskiego.

Analizując dane o powierzchni zakupionych gruntów sfinansowanych omawianymi kredytami należy stwierdzić, że najwięcej gruntów zakupili rolnicy z typowo rolniczych rejonów kraju tzn. z województwa toruńskiego, płockiego, bydgoskiego i ciechanowskiego. Natomiast najmniej gruntów zakupiono w 1995 r. w województwach bielskim, nowosądeckim, tarnowskim i łódzkim.

Przeciętna w kraju w 1995 r. kwota kredytu na 1 ha gruntów wynosiła 2.195,6 zł i wahała się od 132,8 zł w województwie ślupskim do 4 735,4 zł w województwie krakowskim. Najwyższe średnie ceny gruntów sfinansowane kredytami bankowymi odnotowano w 1995 r. w województwach krakowskim, radomskim, tarnobrzeskim i warszawskim, a najniższe w regionach o dużych zasobach gruntów Skarbu Państwa tzn. w województwach ślupskim, koszalińskim i jeleniogórskim. Jednocześnie mimo niskich cen gruntów rolnych w tych regionach kraju popyt rolników na kredyty ułatwiające sfinansowanie transakcji był niższy, niż przeciętnie w kraju, co potwierdzają dane o małej powierzchni nabywanych gruntów. Można zatem na podstawie tych danych stwierdzić, że niska cena gruntów w tych regionach nie jest jak dotychczas odzwierciedlona

powiększania lub tworzenia gospodarstw rolniczych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działania ARiMR oraz sposobów ich realizacji wprowadziło zasadę, ograniczenia kwoty kredytu na zakup gruntów rolnych do wysokości średniej ceny rynkowej gruntów w danym województwie, którą ustala Główny Urząd Statystyczny, na podstawie badań cen gruntów rolnych prowadzonych przez swoich korespondentów.

Wg danych GUS przeciętnie w kraju w IV kwartale 1995 r. cena 1 ha gruntów rolnych wynosiła 2 725 zł i wahała się od 671 zł w województwie śląskim do 6 800 zł w województwie warszawskim. W jeleniogórskim GUC nie odnotował cen gruntów rolnych. Przyjmując założenie, że średnia cena umowna gruntów nabywanych z udziałem środków kredytu była wyższa o co najmniej 20% od kwoty zaciągniętego kredytu, okazuje się, że dane GUS oraz ceny umowne były zbliżone. I tak w skali całego kraju średnia cena rynkowa wg GUS była wyższa o 20 zł/ha, w porównaniu do ustalonej ceny umownej. Jednocześnie w 24 województwach ceny wg GUS były wyższe od wyliczonych cen umownych, zaś w 25 nieco niższe.

Należy podkreślić, że informacje o średnich cenach rynkowych gruntów Agencja będzie systematycznie przekazywała ODR-om oraz Bankom udzielającym kredytów.

Mając na uwadze fakt, że koncentracja gruntów w gospodarstwach większych obszarowo, dobrze wyposażonych w sprzęt techniczny jest jednym z czynników decydujących o tempie restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa, a z drugiej strony pamiętając o zasobach środków budżetowych, cytowane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. wprowadziło zapis umożliwiający inwestorom powiększającym gospodarstwa rolne, w regionach kraju o wyższym popycie na grunty rolne, a tym samym i wyższych cenach na sfinansowanie części transakcji w oparciu o tzw. podstawowy kredyt inwestycyjny. Oznacza to, że rolnik może uzyskać kredyt ze zwiększonymi dopłatami do kwoty nie przekraczającej średnich cen rynkowych gruntów wg GUS oraz kredyt podstawowy, na pokrycie różnicy pomiędzy ceną umowną a ceną wg GUS, przy czym wymagany jest udział własny w wysokości nie mniejszej niż 20 % całkowitej wartości przedsięwzięcia.

Oprocentowanie podstawowego kredytu inwestycyjnego dla kredytobiorcy wynosi połowę oprocentowania ustalonego przez Bank finansujący inwestycję (obecnie od 13,8 do 17,25% w skali roku), a okres kredytowania wynosi do 8 lat, z możliwością uzyskania karencji w spłacie kapitału. Należy jednocześnie przypomnieć, że w 1995 r. ogółem 2967 rolników zamierzało nabyć grunty rolne korzystając z droższych tj. podstawowych kredytów inwestycyjnych, co oznacza, że obecnie gdy istnieje możliwość uzyskania o połowę tańszego kredytu, oraz „uzupełnienie” go kredytem droższym, gdy cena umowna nabywanych gruntów przewyższa średni poziom cen rynkowych, należy przypuszczać, że popyt na grunty rolne wzrośnie, pod warunkiem, iż nie wystąpią inne negatywne czynniki jak np. spadek opłacalności produkcji rolnej lub ograniczenie podaży gruntów rolnych.

Nowe linie kredytowe

- dla sektora gospodarki żywnościowej

Od 24 lutego 1996 r. obowiązuje nowe Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U.Nr 16 poz. 82).

Rozporządzenie to wprowadza szereg nowych form wspierania procesu przemian strukturalnych w sektorze gospodarki żywnościowej i pozwala skuteczniej realizować cele i zadania określone w strategii rozwoju rolnictwa do roku 2005.

Przypomnę, że podstawowym zadaniem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest stosowanie dopłat do oprocentowania kredytów udzielonych przez sieć Banków współpracujących z Agencją na przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane przez podmioty działające w sektorze gospodarki żywnościowej. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 kwietnia 1995 r. regulujące zasady ich udzielania umożliwiło dotychczas Agencji stosowanie dopłat do oprocentowania:

- podstawowych kredytów inwestycyjnych,
- kredytów branżowych i regionalnych w ramach programów zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- kredytów na zakup gruntów rolnych,
- kredytów na utworzenie lub urządzenie gospodarstw przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia.

Obecnie obowiązujące przepisy utrzymują wymienione linie kredytowe, zwiększając jednocześnie kwoty kredytów dla jednego podmiotu. I tak producenci rolni mogą uzyskać kredyty inwestycyjne w wysokości do 500 tys. zł, a w przypadku kredytów udzielonych w ramach programów branżowych i regionalnych, po uzyskaniu zgody Prezesa Agencji maksymalna kwota kredytu wynosi 1500 tys. zł.

Producenci prowadzący działy specjalne produkcji rolnej, przetwórstwo rolno-spożywcze lub świadczący usługi na rzecz rolnictwa mogą uzyskać kredyt inwestycyjny w wysokości do 2 mln zł, a w przypadku programów branżowych i regionalnych, po uzyskaniu zgody Prezesa Agencji, kwota ta może być zwiększona trzykrotnie.

Należy podkreślić także, że inwestorzy mogą korzystać z kilku linii kredytowych jednocześnie, pod warunkiem, że maksymalna kwota łącznego zadłużenia na dzień zawierania kolejnej umowy kredytowej nie przekracza wyżej wymienionych wielkości.

Dodatkowo obecnie rolnicy mogą skorzystać z dwóch nowych linii kredytowych tzn.:

- kredytów inwestycyjnych mających na celu wykorzystanie posiadanej bazy produkcyjnej gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej poprzez rozpoczęcie lub zwiększenie produkcji w tych gospodarstwach i działach specjalnych,
- kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych, po przerwie w produkcji trwającej co najmniej jeden rok, powstałej z przyczyn

niezależnych od podmiotu gospodarczego.

Pierwsza z wymienionych linii przeznaczona jest na sfinansowanie niezbędnych nakładów rzeczowych ponoszonych na:

- zakup maszyn i urządzeń oraz wyposażenia technicznego budynków inwentarskich i magazynowo-składowych oraz budynków i budowli wykorzystywanych w działach specjalnych produkcji rolnej.
- zakup stada podstawowego inwentarza żywego,
- uruchomienie pierwszego cyklu produkcyjnego poprzez zakup środków obrotowych do produkcji rolnej takich jak np.: kwalifikowany materiał siewny i szkółkarski, nawozy mineralne, środki ochrony roślin, inwentarz żywy zaliczany do środków obrotowych, pasze treściwe i koncentraty paszowe, paliwo rolnicze, tak aby wykorzystać posiadane zasoby użytków rolnych, budynków i budowli, a szczególnie stanowisk inwentarskich, maszyn i urządzeń w gospodarstwach rolnych. Omawiana linia przeznaczona jest dla osób prawnych i fizycznych podejmujących i prowadzących działalność gospodarczą w rolnictwie na gruntach własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich.

Warunkiem uzyskania kredytu jest sporządzenie **biznes-planu** wykazującego, że przedsięwzięcie polegające na rozpoczęciu danej działalności produkcyjnej lub zwiększeniu poziomu intensywności produkcji jest opłacalne i umożliwia spłatę zaciągniętego kredytu. Maksymalny okres na jaki może być uzyskany kredyt wynosi 3 lata, a w przypadku kredytów przeznaczonych na rozpoczęcie lub zwiększenie produkcji mleka 4 lata, pod warunkiem, że niezbędne nakłady rzeczowe przeznaczone na zakup obrotowych środków do produkcji rolnej stanowią nie więcej niż 50% kwoty kredytu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, wskazanych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, udział nakładów rzeczowych na uruchomienie pierwszego cyklu produkcyjnego może stanowić 100% kwoty kredytu, ale wówczas kredyt może być udzielony na okres do 18 miesięcy.

Warunkiem uzyskania kredytu jest posiadanie minimum 20% środków własnych w przypadku gospodarstw rolnych i odpowiednio 30% w przypadku działów specjalnych produkcji rolnej.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. stanowi, że oprocentowanie omawianego kredytu dla kredytobiorcy jest zmienne i zależy od rodzaju przedsięwzięcia inwestycyjnego, które realizuje rolnik. Jednocześnie zróżnicowany jest poziom dopłat Agencji do oprocentowania kredytu. I tak, jeśli dane przedsięwzięcie inwestycyjne spełnia warunki linii kredytowej „młodego rolnika” wówczas jego oprocentowanie dla kredytobiorcy wynosi 0,25 stopy redyskonta weksli, czyli aktualnie 5,75% w stosunku rocznym. Jeśli realizowaną inwestycję opiniujący plan przedsięwzięcia inwestycyjnego ODR może zaliczyć do określonego programu branżowego, wówczas poziom oprocentowania kredytu dla rolnika wynosi 0,25 stopy oprocentowania ustalonego przez Bank, czyli aktualnie od 6,9% do 8,625% w skali rocznej. Kredyt może być także oprocentowany w wysokości połowy oprocentowania stosowanego przez Bank finansujący przedsięwzięcie, czyli aktualnie od 13,8% do 17,25%, jeśli spełnia warunki podstawowego kredytu inwestycyjnego.

Z zakresu na wznowienie produkcji, po przerwie trwającej jeden rok i powstałej przed dniem 24 lutego 1996 r. rolnicy prowadzący produkcję rolną lub działy specjalne mogą skorzystać tylko jeden raz, przeznaczając uzyskane środki finansowe na poniesienie rzeczowych nakładów niezbędnych na:

- przywrócenie produktywności użytków rolnych po okresie odłogowania,
- przywrócenie funkcji użytkowych budynków inwentarskich i innych poprzez wykonanie niezbędnych remontów kapitałowych, adaptacji i modernizacji.
- doposażenie gospodarstwa poprzez zakup maszyn, urządzeń oraz stada podstawowego inwentarza żywego,
- uruchomienie pierwszego cyklu produkcyjnego poprzez zakup obrotowych środków do produkcji rolnej, w celu pełnego i racjonalnego wykorzystania posiadanej bazy produkcyjnej.

Omawiana linia przeznaczona jest przede wszystkim dla tych podmiotów gospodarczych - osób fizycznych i prawnych - które wznowiają całkowicie wygaszoną produkcję w jednym z działów tzn.: w dziale produkcji zwierzęcej lub roślinnej.

Dodatkowo jednym z warunków uzyskania kredytu jest złożenie oświadczenia przez kredytobiorcę, że zaniechanie produkcji powstało z przyczyn niezależnych od producenta, czyli np. w wyniku:

- ogłoszenia upadłości odbiorcy produktów,
- niezrealizowania umowy przez odbiorcę produktów z przyczyn niezależnych od producenta,
- ogłoszenia upadłości Banku, w którym rolnik ulokował środki finansowe,
- długotrwałej choroby.

Maksymalna kwota i oprocentowanie kredytu są takie same jak przy kredycie na rozpoczęcie lub zwiększenie produkcji, z tą różnicą, że maksymalny okres kredytowania wynosi 4 lata.

Z charakterystyki omawianych linii kredytowych, opinii doradców ekologicznych ODR oraz samych rolników wynika, że zainteresowanie obiema liniami kredytowymi będzie bardzo duże. Z tej formy pomocy Agencji korzystać będą przede wszystkim rolnicy, którzy zamierzają odbudować produkcję zwierzęcą wygaszoną lub ograniczoną w latach poprzednich. Z kredytu łączącego zakup środków trwałych i obrotowych do produkcji rolnej korzystać będą także producenci zwiększający poziom intensywności produkcji roślinnej poprzez zastosowanie optymalnych dawek nawozów mineralnych, wysiew kwalifikowanych nasion, prawidłową ochronę roślin i produkcji zwierzęcej poprzez zbilansowanie dawek pasz. Przypuszczam także, iż z omawianej linii będą korzystać dzierżawcy nieruchomości rolnych Skarbu Państwa oraz rolnicy, którzy powiększyli obszar swoich gospodarstw i obecnie mają zbyt małe zasoby środków własnych, aby prowadzić intensywną produkcję rolną.

Omawiane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. wprowadza także długo oczekiwaną możliwość zastosowania lub zwiększenia dopłat Agencji do oprocentowania kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa, udzielonych przed dniem 24 lutego 1996.

II. Pomoc finansowa Agencji w postaci dopłat do oprocentowania kredytów.

Główną formą działalności Agencji jest stosowanie dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych i obrotowych, udzielanych przez Banki współpracujące z Agencją, podmiotom działającym w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym oraz podmiotom świadczącym usługi na rzecz rolnictwa.

Głównym celem tej działalności jest zmniejszenie bariery finansowej hamującej rozwój rolnictwa, charakteryzującego się niższą rentownością niż inne działy gospodarki, co wynika przede wszystkim z niższej wydajności pracy w rolnictwie, wyższej kapitałochłonności produkcji i dłuższego cyklu produkcji, a w efekcie i dłuższego obrotu kapitału. Należy jednak podkreślić, że pomoc finansowa Agencji w postaci dopłat do oprocentowania kredytów, a zwłaszcza kredytów inwestycyjnych kierowana jest do wybranych celowo grup producentów rolnych oraz podmiotów działających w przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach. O kredyty inwestycyjne i obrotowe mogą bowiem ubiegać się wyłącznie te podmioty, które gwarantują ich spłatę, czego potwierdzeniem jest pozytywnie rozpatrzony przez ODR i Bank udzielający kredytu plan przedsięwzięcia gospodarczego. Jednocześnie, ponieważ Agencja w oparciu o środki budżetowe, realizuje zadania wynikające z polityki państwa w zakresie rolnictwa, wielkość pomocy Agencji w formie dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych uzależniona jest od rodzaju inwestycji. W praktyce oznacza to, że warunki kredytu (okres spłaty) oraz koszt kredytu dla kredytobiorcy (oprocentowanie) jest mniejszy lub większy w zależności od rodzaju przedsięwzięcia inwestycyjnego. Również krąg podmiotów korzystających z pomocy Agencji, w poszczególnych liniach kredytowych uzależniony jest od przyjętej przez rząd polityki państwa w zakresie rolnictwa.

Obecnie Agencja udziela dopłat do oprocentowania następujących grup kredytów inwestycyjnych:

1) podstawowych kredytów inwestycyjnych na realizację przedsięwzięć w zakresie rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, działów specjalnych produkcji rolnej oraz dla rolnictwa,

2) kredytów branżowych i regionalnych w ramach programów zatwierdzonych przez ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,

3) kredytów na zakup gruntów rolnych,

4) kredytów na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez rolników, którzy nie ukończyli 40 lat.

Dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych Agencja realizuje poprzez sieć Banków, z którymi podpisano stosowne umowy, na udzielanie poszczególnych grup kredytów (zał. nr1).

A zatem, osoby lub podmioty ubiegające się o kredyt są zobowiązane złożyć komplet wymaganych przez właściwy Bank dokumentów, gdyż Bank z własnych środków i na własne ryzyko udziela kredytów, zaś Agencja jedynie dopłaca do ich oprocentowania.

Zaletą tego rozwiązania jest:

- wytrącenie z polskiego systemu Bankowego środków na finansowanie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki żywnościowej, poprzez zmniejszenie ryzyka kredytowego (prawdopodobieństwo spłaty kredytów tańszych jest większe od spłaty kredytów komercyjnych),
- przyzwyczajanie rolników do korzystania z usług Banków, które jako instytucje finansowe specjalizują się w ocenach przedsięwzięć inwestycyjnych, co zmniejsza ryzyko nietrafnych inwestycji.

A zatem starając się o kredyt z dopłatą do oprocentowania ze środków Agencji należy:

- 1) przygotować plan przedsięwzięcia,
- 2) uzyskać pozytywną opinię Ośrodka Doradztwa Rolniczego właściwego dla miejsca realizacji przedsięwzięcia,
- 3) złożyć do Banku wniosek o kredyt wraz z planem przedsięwzięcia, opinię ODR wraz z kompletem dokumentów wymaganych przez Bank.

III. Charakterystyka poszczególnych linii kredytowych, z których mogą skorzystać podmioty gospodarujące na gruntach Skarbu Państwa.

1. Podstawowe kredyty inwestycyjne.

Są to kredyty udzielane na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa, obejmujące:

- modernizację, budowę i rozbudowę gospodarstw rolnych, zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i zakładów świadczących usługi dla rolnictwa,
- urządzenie gospodarstw rolnych własnych i dzierżawionych w okresie wieloletnim,
- zakup nieruchomości rolnych,
- zakup zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i zakładów świadczących usługi dla rolnictwa,
- zakup maszyn i urządzeń oraz stada podstawowego inwentarza żywego,

Kredyt może być udzielony praktycznie na wszystkie działalności inwestycyjne w zakresie rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, usług dla rolnictwa oraz działów specjalnych produkcji rolnej.

Kredyt udzielany jest osobom fizycznym i prawnym prowadzącym lub podejmującym działalność gospodarczą w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym lub w usługach dla rolnictwa.

Podstawowe warunki udzielania kredytu:

1. Kwota kredytu nie może przekroczyć:
 - 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne, nie więcej jednak niż 500 tys. zł.
 - 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działy specjalne produkcji rolnej, przetwórstwo rolno-spożywcze oraz usługi dla rolnictwa nie więcej jednak niż 2.000 tys. zł.
2. Maksymalny okres, na jaki może zostać udzielony kredyt wynosi 8 lat.
3. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,5 stopy

redyskonta weksli w stosunku rocznym.

Należne Bankowi odsetki płacone są:

- w połowie przez kredytobiorcę (nie więcej jednak niż 20 % w stosunku rocznym),
- w połowie przez Agencję.

Obecnie, gdy stopa redyskonta weksli wynosi 23 % w stosunku rocznym, oprocentowanie kredytu dla kredytobiorcy wynosi maksymalnie 17,25 % w stosunku rocznym.

4. Karencja w spłacie kapitału wynosi do 2 lat,

5. Warunkiem korzystania z dopłat do oprocentowania kredytu ze środków Agencji jest:

- realizowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego zgodnie z planem zaopiniowanym przez ODR,
- terminowe zgodnie z umową kredytową regulowanie spłat rat kapitału i odsetek,
- prowadzenie działalności gospodarczej w oparciu o nabyte, wybudowane lub zmodernizowane ze środków kredytu grunty, nasadzenia, budynki i budowle oraz maszyny i urządzenia w całym okresie kredytowania i nie krócej niż przez okres 5 lat od dnia ich nabycia.

W przypadku niespełnienia w/w warunków, dopłaty do oprocentowania podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi za okres od daty ich otrzymania, a dalsze dopłaty nie przysługują. W praktyce oznacza to, że kredyt zostaje przekwalifikowany na kredyt komercyjny oraz jednocześnie Bank windykuję od kredytobiorcy udzielone przez Agencję dopłaty z odsetkami ustawowymi.

Z omawianej linii kredytowej mogą skorzystać właściciele lub dzierżawcy nieruchomości rolnych, posiadający umowy wieloletnie, uprawniające do skorzystania z prawa pierwokupu. Kredyt może być przeznaczony także na wykup mienia z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Ponadto podmioty realizujące przedsięwzięcia inwestycyjne w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej do 30% kwoty kredytu mogą przeznaczyć na sfinansowanie niezbędnych nakładów rzeczowych na uruchomienie pierwszego cyklu produkcyjnego (np. zakup zwierząt, pasz treściwych, kwalifikowanego materiału siewnego).

A zatem np. dzierżawcy gruntów Skarbu Państwa wznawiając produkcję na gruntach odłogowanych lub zagospodarowując puste budynki inwentarskie, w ramach omawianej linii mogą sfinansować część wydatków ponoszonych na zakup środków obrotowych.

2. Kredyty na zakup gruntów rolnych.

Kredyt przeznaczony jest na zakup gruntów rolnych w celu:

- powiększenia gospodarstwa rolnego mającego powierzchnię ogólną co najmniej 1 ha lub powierzchnię użytków rolnych nie mniejszą niż 1 ha przeliczeniowy, obliczoną wg zasad stosowanych przy naliczaniu podatku rolnego,
- utworzenia nowego gospodarstwa rolnego o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej od średniej w danym województwie wg danych GUS.

O kredyt mogą ubiegać się osoby fizyczne lub prawne prowadzące lub tworzące gospodarstwa rolne lub działy specjalne produkcji rolnej.

Kredyt na zakup gruntów rolnych z dopłatą do oprocentowania obejmuje jedynie:

- tę część nabywanego gruntu, która nie spowoduje przekroczenia powierzchni gospodarstwa rolnego ponad 100 ha przeliczeniowych gruntów rolnych, obliczonych

wg zasad stosowanych przy obliczaniu podatku gruntowego,

- tę część ceny umownej gruntów rolnych, która nie przewyższa średnich ich cen rynkowych w danym województwie.

Ograniczenia te mają na celu popieranie tworzenia gospodarstw rodzinnych oraz eliminowanie transakcji z zawyżaną ceną gruntów.

Podstawowe warunki udzielania kredytu:

1. Kwota kredytu nie może przekroczyć 80% wartości nabywanych gruntów rolnych, nie więcej jednak niż 500 tys. zł na gospodarstwo rolne.
2. Maksymalny okres, na jaki może zostać udzielony kredyt wynosi 15 lat.
3. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,5 redyskonta weksli w stosunku rocznym. Dopłaty do oprocentowania kredytu ze środków Agencji nie mogą przekraczać kwoty odsetek naliczonej w wysokości 1,25 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym. Wysokość dopłat do oprocentowania ze środków Agencji w danym roku będzie określona corocznie decyzją Prezesa Agencji, nie później niż w terminie 30 dni od daty ogłoszenia ustawy budżetowej. Oprocentowanie kredytu dla kredytobiorcy stanowi różnicę pomiędzy stopą procentową Banku a wysokością dopłaty Agencji. W 1996 r. oprocentowanie kredytu dla kredytobiorcy wynosić będzie 5,75% w stosunku rocznym.
4. Karencja w spłacie kapitału wynosi maksymalnie 2 lata.

Warunki korzystania z dopłat do oprocentowania kredytu ze środków Agencji są identyczne jak przy korzystaniu z podstawowych kredytów inwestycyjnych. (pkt 5 podstawowych warunków udzielania kredytu).

Należy także podkreślić, że o kredyt na zakup gruntów mogą ubiegać się podmioty już wcześniej korzystające z kredytów inwestycyjnych objętych dopłatami Agencji do ich oprocentowania. Jednak suma dotychczas uzyskanych kredytów i kredytu na zakup gruntów rolnych nie może przekroczyć kwoty:

- 500 tys. zł na jedno gospodarstwo,
- 2000 tys. zł dla podmiotów, które wcześniej korzystały z kredytów na przetwórstwo rolno-spożywcze, usługi dla rolnictwa lub działy specjalne produkcji rolnej,
- 1500 tys. zł na jedno gospodarstwo rolne realizujące inwestycje w ramach programów branżowych lub regionalnych.
- 6000 tys. zł dla podmiotów, które korzystają z kredytów inwestycyjnych na przetwórstwo rolno-spożywcze lub działy specjalne produkcji rolnej w ramach programów branżowych lub regionalnych.

O kredyt ten nie mogą ubiegać się podmioty nabywające grunty rolne Skarbu Państwa, w przypadku gdy spłata należności jest rozkładana na raty przez AWRSP. W przypadku zakupu gruntów od AWRSP za gotówkę, kredyt ten może być udzielony, jeśli kredytobiorca spełnia w/w warunki. Należy także podkreślić, że do limitu obszarowego - 100 ha przeliczeniowych wliczane są wyłącznie grunty własne, a nie grunty dzierżawione.

3. Kredyty na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia.

Linie kredytową dla młodych rolników Agencja utworzyła w połowie 1995 r. Głównym celem tej linii jest pomoc w urządzaniu lub tworzeniu efektywnych, silnych ekonomicznie

gospodarstw rolnych rolnikom, którzy jeszcze przez okres 20-30 lat będą prowadzili działalność gospodarczą. Charakteryzując tę preferencyjną formę wspierania rolnictwa należy podkreślić, że jest ona przeznaczona na: utworzenie od podstaw gospodarstwa poprzez zakup lub dzierżawę wieloletnią gruntów rolnych oraz zakup lub budowę budynków, budowli gospodarczych, oraz wyposażenia w ruchome środki trwałe (maszyny, urządzenia, stado podstawowe inwentarza żywego) w ilości i strukturze odpowiadającej kierunkowi produkcji określonego w planie przedsięwzięcia gospodarczego, urządzenie gospodarstwa własnego lub dzierżawionego w okresie wieloletnim, przez które rozumie się podniesienie nakładów inwestycyjnych w istniejącym gospodarstwie w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji budynków i budowli gospodarczych, zakupu maszyn, urządzeń i stada podstawowego, w efekcie czego nastąpi reorganizacja gospodarstwa polegająca na wprowadzeniu nowych działalności produkcyjnych, specjalizacja produkcji, zwiększenie skali produkcji lub zmianie technologii produkcji.

Rolnicy ubiegając się o środki z tej linii kredytowej w planie przedsięwzięcia muszą udowodnić, że zamierzana inwestycja spowoduje utworzenie nowego gospodarstwa lub też w istniejącym gospodarstwie:

- zostanie wprowadzony nowy kierunek produkcji,
- nastąpi specjalizacja produkcji,
- istotnie zwiększy się skala (rozmiar) produkcji,
- nastąpi zmiana technologii produkcji,

Kredyt przeznaczony jest na sfinansowanie praktycznie wszystkich niezbędnych wydatków inwestycyjnych związanych z utworzeniem lub urządzeniem gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego produkcji rolnej.

Należy podkreślić, że do kosztów utworzenia lub urządzenia gospodarstwa zalicza się także:

- koszty budowy budynku mieszkalnego (o ile taki budynek nie istnieje już w gospodarstwie), przy czym całkowity koszt jego budowy nie może przekroczyć 30% całkowitego kosztu realizacji przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż 75000 zł.
- nakłady rzeczowe środków obrotowych niezbędnych na uruchomienie pierwszego cyklu produkcyjnego, przy czym nakłady te nie mogą stanowić więcej niż 30% kwoty kredytu.

O kredyt dla młodych rolników mogą ubiegać się osoby fizyczne prowadzące lub podejmujące działalność w rolnictwie, które:

- w dniu zawarcia umowy kredytowej nie przekroczyły 40 roku życia,
- posiadają wykształcenie rolnicze na poziomie co najmniej zawodowym lub mają udokumentowany 3-letni staż pracy w gospodarstwie rolnym.

Podstawowe warunki udzielania kredytu są identyczne jak w przypadku kredytu na zakup gruntów rolnych, przy czym dodatkowo kredytobiorca jest zobowiązany do prowadzenia rachunkowości rolnej od dnia 1 stycznia 1997 r. do końca okresu kredytowania,

pod rygorem zwrotu dopłat Agencji wraz z należnymi odsetkami ustawowymi. Linia kredytowa dla młodych rolników może być wykorzystywana przez rolników zagospodarowujących grunty Skarbu Państwa w ramach pilotażowego programu tworzenia gospodarstw rodzinnych, pozwala bowiem sfinansować praktycznie wszystkie wydatki rzeczowe jakie należy ponieść tworząc gospodarstwo rolne.

4. Kredyty branżowe i regionalne

Obecnie funkcjonują następujące linie kredytowe zatwierdzone przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

- 1) program restrukturyzacji i modernizacji mleczarstwa,
- 2) program rozwoju hodowli i chowu bydła mięsnego w Polsce,
- 3) program zahamowania spadku i odbudowy populacji owiec w Polsce do roku 2000.
- 4) program restrukturyzacji i modernizacji przetwórstwa ziemniaka,
- 5) program rozwoju przechowalnictwa zbóż i nasion innych roślin w gospodarstwach rolnych,
- 6) program nawodnień ciśnieniowych upraw gruntowych i upraw pod osłonami,
- 7) regionalny program rozwoju produkcji owczarskiej i chowu kóz w województwie krośnieńskim,
- 8) regionalny program odbudowy bazy drobiarskiej i przetwórstwa drobiu w oparciu o hodowlę i chów kurcząt brojlerów w województwach: bydgoskim, kaliskim, konińskim i poznańskim,
- 9) regionalny program restrukturyzacji i rozwoju ogrodnictwa w województwie rzeszowskim.

Głównym celem wymienionych programów jest przyśpieszenie restrukturyzacji określonej gałęzi produkcji rolnej lub też pożądaných w rolnictwie technologii. Kredyty w ramach poszczególnych programów udzielane są do:

- 80% wartości nakładów inwestycyjnych na przedsięwzięcie realizowane przez podmiot prowadzący gospodarstwo rolne, nie więcej jednak niż 500 tys. zł, po uzyskaniu zgody Prezesa Agencji nie więcej niż 1,5 mln zł,
- 70% wartości nakładów inwestycyjnych realizowanych przez podmiot prowadzący działy specjalne lub przetwórstwo rolno-spożywcze, nie więcej jednak niż 2 mln zł, a po uzyskaniu zgody Prezesa Agencji 6 mln zł.

Kredyty na cele szczegółowo wymienione w programie są udzielane na okres do 8 lat, z trzyletnią karencją w spłacie kredytu ich oprocentowanie dla kredytobiorcy nie może być większe niż 0,25 oprocentowania ustalonego przez Bank finansujący przedsięwzięcie. Obecnie w zależności od Banku cena kredytu dla kredytobiorcy wynosi od 6,9 do 8,625%.

Z kredytów branżowych mogą korzystać zarówno osoby fizyczne jak i prawne posiadające lub dzierżawiące nieruchomości rolne. Należy także podkreślić, że są to linie wspierające producentów prowadzących gospodarstwa o większej skali produkcji.

Lista banków współpracujących z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w województwie białkopodlaskim

Nazwa banku	kredyt inwestycyjny.	program branżowy	kredyt obrotowy (skupowy)	kredyt na zakup ziemi oraz utworzenie lub urządzenie gosp. rolnych przez osoby które nie ukończyły 40 roku życia
Powszechna Kasa Oszczędności ul. Piłsudskiego 15 Biała Podlaska tel.(057)43-62-52 fax.43-63-99 Dyrektor: Marian Ściuba	•	•	•	•
Bank Gospodarki Żywnościowej ul. Narutowicza 20 Biała Podlaska tel. (057)43-65-11, fax43-74-43 Dyrektor: Genowefa Bachanek	•	•	•	•
Bank Polska Kasa Opieki SA ul. Pl. Wolności 23 Biała Podlaska tel.(057) 43-39-89, fax.42-19-14 Dyrektor: Elżbieta Kozioł	•	•		
Bank Depozytowo-Kredytowy SA Oddział w Białej Podlaskiej ul.Narutowicza 12 tel./fax (057) 42-26-69, 42 27 02 Dyrektor: Alina Romaniuk	•	•	•	•
Polski Bank Inwestycyjny SA w Lublinie. Oddział w Białej Podlaskiej ul. Brzeska 21 tel. (057) 43-45-21, fax. 44-31-74 Dyrektor: Ryszard Syś	•	•	•	•
Pierwszy Komercyjny Bank SA w Lublinie. Oddział w Białej Podl. ul. Prosta 10 tel. (057) 43-11-31, fax.43-93-39 Dyrektor: Franciszek Kruk	•	•	•	•
Bank Inicjatyw Gospodarczych BIG S.A. w Warszawie	•	•		
Bank Przemysłowo-Handlowy SA w Krakowie. I Oddział w Białej Podl. ul. Kolejowa 5 tel. (057) 43-61-08, fax. 43-57-76 Dyrektor: Ludwik Rozdziałk	•	•	•	•

**Przedsiębiorstwo
Produkcyjno
Usługowo-Handlowe**

RAPID

Sp. z o.o.

WYKONUJE

- ⇒ kotłownie olejowe i gazowe
- ⇒ węzły i sieci ciepłownicze
- ⇒ instalacje c.o. miedziane i z tworzyw sztucznych
- ⇒ kompleksowe usługi budowlano-montażowe

oraz

- ⇒ stacje uzdatniania wody
- ⇒ oczyszczalnie ścieków
- ⇒ hydrofornie

OFERUJE PO CENACH

DETALICZNYCH I HURTOWYCH

- ⇒ krajowe i zagraniczne kotły olejowe i gazowe
- ⇒ grzejniki aluminiowe i stalowe
- ⇒ zawory termostatyczne
- ⇒ palniki olejowe i gazowe
- ⇒ zbiorniki na olej opałowy
- ⇒ kwasoodporne kominy i wkłady kominowe

21-500 Biała Podlaska, ul. Prosta 7, tel./fax (057) 43 26 91, 43 84 48

sklep: Biała Podlaska, ul. Sidorska 2F

**POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
BANK PAŃSTWOWY
ODDZIAŁ W BIAŁEJ PODLASKIEJ**

**ZAPRASZA ROLNIKÓW
I ZAKŁADY PRZETWÓRSTWA ROLNO- SPOŻYWCZEGO
DO KORZYSTANIA Z KREDYTÓW PREFERENCYJNYCH**

KREDYTY NA REALIZACJĘ PRZEDSIĘWZIĘĆ GOSPODARCZYCH

◆ **OBJĘTYCH PROGRAMAMI BRANŻOWYMI I REGIONALNYMI**

✱ **Rozwój mleczarstwa**

✱ **Odbudowę populacji owiec**

◆ **KREDYTY INWESTYCYJNE**

ZAKUP GRUNTÓW ROLNYCH

UTWORZENIE LUB URZĄDZENIE GOSPODARSTW ROLNYCH

PRZEZ OSOBY, KTÓRE NIE PRZEKROCZYŁY 40 ROKU ŻYCIA

OPROCENTOWANIE OD 5,75%

KREDYTY OBROTOWE

9,2%

Zakup nawozów mineralnych i środków ochrony roślin oraz pasz

Zakup kwalifikowanego materiału siewnego

*Zakup hodowlanych jałówek, loszek, owiec - maciorek
oraz rozplodników*

*Zakup rzeczowych środków obrotowych do produkcji żywności
metodami ekologicznymi*

Zakup paliwa

KREDYTY SKUPOWE

16,1%

*Skup od producentów krajowych oraz przechowywanie
krajowego materiału siewnego*

*Skup od producentów krajowych oraz przechowywanie
krajowych płodów rolnych*

*Przechowywanie lub zakup i przechowywanie sezonowych
nadwyżek mleka w proszku, masła, serów twarogowych, półtusz
wieprzowych i miodu pochodzących z krajowej produkcji.*

INFORMACJI UDZIELA

POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI

BANK PAŃSTWOWY W BIAŁEJ PODLASKIEJ

UL. PIŁSUDSKIEGO 15, TEL. 43-28-43

ORAZ WSZYSTKIE EKSPozyTURY NASZEGO BANKU

LASY PAŃSTWOWE
NADLEŚNICTWO
RADZYŃ PODLASKI

UL. KOCKA 1

tel. 52-08-41
tel./fax 52-08-40
fax 52-13-00

O F E R U J E

- ◆ *drewno wielkowymiarowe iglaste i liściaste*
- ◆ *drewno małowymiarowe iglaste i liściaste*
- a t a k ż e*
- ◆ *drewno opałowe*
- ◆ *w okresie wiosny i jesieni sadzonki drzew
liściastych i iglastych*

ZAPRASZAMY

Pierwszy Komercyjny Bank S.A. w Lublinie

o f e r u j e

kredyty preferencyjne dla

**ROLNICTWA, PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO
I NA USŁUGI ROLNICTWA**

w ramach następujących linii kredytowych

- kredyty na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych i modernizacyjnych oprocentowane w wysokości 16,1% rocznie,
- kredyty inwestycyjne w ramach programów branżowych, oprocentowane w wysokości 8,05% rocznie, na następujące cele:
 - restrukturyzację i modernizację mleczarstwa,
 - rozwój hodowli i chowu bydła mięsnego,
 - zahamowanie spadku i odbudowę populacji owiec,
 - restrukturyzację i modernizację uprawy i przetwórstwa ziemniaka,
 - rozwój przechowalnictwa zbóż i nasion innych roślin w gospodarstwach rolnych,
 - realizację nawodnień ciśnieniowych upraw gruntowych i upraw pod osłonami
- kredyty obrotowe dla producentów rolnych, udzielane w wysokości 238,60 zł na 1 ha użytków rolnych, oprocentowane w wysokości 9,2% rocznie

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy Banku

ZAPRASZAMY
do:

- Oddziału Banku w Białej Podlaskiej, ul. Prosta 10, tel. 43-11-31
- Ekspozytury Banku w Międzyrzeczu Podlaskim, ul. Lubelska 27, tel. 71-20-21

DOŁĄCZ DO GRONA NAJLEPSZYCH ZOSTAŃ KLIENTEM BANKU BPH

- działającego poprzez sieć ponad 100 placówek na terenie całego kraju
- współdziałając z ponad 260 bankami całego świata
- jednego z największych w Polsce banków komercyjnych

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

- **PODMIOTY GOSPODARCZE**
- **JEDNOSTKI SFERY BUDŻETOWEJ**

KTÓRYM OFERUJEMY KOMPLEKSOWĄ OBSŁUGĘ NA INDYWIDUALNIE NEGOCJOWANYCH WARUNKACH:

- prowadzenie rachunków bieżących i terminowych złotych i walutowych
- prowadzenie rozliczeń krajowych - w ramach BPH w czasie rzeczywistym
- prowadzenie rozliczeń zagranicznych w systemie SWIFT
- udzielanie kredytów obrotowych i inwestycyjnych złotych i dewizowych
- udzielanie gwarancji bankowych
- obsługę wynagrodzeń poprzez rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe pracowników
- lokowanie nadwyżek finansowych na rynku pieniężnym i kapitałowym

oraz

- posiadamy specjalną ofertę współpracy Banku z Urzędami Gmin na korzystnych negocjowanych zasadach
- kredyty preferencyjne dla rolnictwa w pełnym zakresie

Ponadto oferujemy szeroką gamę usług dla Klientów indywidualnych

Bank, który myśli o Tobie

I Oddział BPH SA

ul. Kolejowa 5, 21-500 Biała Podlaska

tel. (057) 43-61-08, fax (057) 43-57-76

tlx 683235

BANK BPH
BANK PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY SA

INDECO®

KANADYJSKIE DRZWI SUWANE
FUNKCJONALNA I NOWOCZESNA ZABUDOWA WNĘTRZ

P R O P O N U J E

MEBLE NA DOWOLNY WYMIAR DO:

- ✓ PRZEDPOKOJU
- ✓ SYPIALNI
- ✓ POKOJU DZIENNEGO
- ✓ GARDEROBY
- ✓ POKOJU DZIECINNEGO
- ✓ KUCHNI
- ✓ ŁAZIENKI
- ✓ BIURA, HOTELU

NOWOŚĆ !

- ➔ CIĘCIE LUSTER NA DOWOLNY WYMIAR
- ➔ NATURALNE TAPETY NATRYSKOWE I SZPACHLOWE

UWAGA! SPECJALNA OFERTA DLA MAJSTERKOWICZÓW

- ➔ SPRZEDAŻ PÓŁEK NA DOWOLNY WYMIAR
- ➔ SPRZEDAŻ ELEMENTÓW
DO SAMODZIELNEGO MONTAŻU

SALON WYSTAWOWY

21-500 BIAŁA PODLASKA
ul. Brzeska 77 (przy "Techma Robot")
tel. 0-57/422-973

CENTRALA PRODUKTÓW NAFTOWYCH - OKRĘGOWA DYREKCJA W LUBLINIE

Obejmuje swoim zasięgiem województwa makroregionu środkowo-wschodniego: białskopodlaskie, lubelskie i zamojskie.

Zamieszkuje je ok. 2 mln. osób.

20-017 LUBLIN, ul. Narutowicza 63
tel. 280-14 do 19, fax 247-33, telex 0-64-2214

CPN W WOJEWÓDZTWIE BIAŁSKOPODLASKIM

HURTOWNIE:

- Zakład Gospodarki Produktami Naftowymi nr 8
Parczew, ul. Kolejowa 143, tel. (0-57) 541-698
- Zakład Gospodarki Produktami Naftowymi nr 9
Małaszewicze k. Terespoła,
tel. (0-57) 751-310
- Zakład Gospodarki Produktami Naftowymi nr 13
Międzyrzec Podlaski, ul. Siteńska 26,
tel. (0-57) 712-181

Sklep firmowy:

- Międzyrzec Podlaski,
ul. Siteńska 26,
tel. (0-57) 712-181

ZAPRASZAMY

Spis treści

Słowo wstępne.....	str. 2
Wydarzenia.....	3
Budżet wojewody białkopodlaskiego.....	5
Stan bezpieczeństwa przeciwpożarowego.....	8
Stan bezpieczeństwa publicznego.....	12
Straż Miejska w Białej Podlaskiej.....	14
Straż Miejska w Terespolu.....	15
Prezentacje:	
Miasto Radzyń Podlaski.....	16
Gmina Radzyń Podlaski.....	19
Urząd Rejonowy Radzyń Podlaski.....	23
Regionalna Izba Obrachunkowa	
Problem interpretacji art. 47 prawa budżetowego	25
Kompetencje sejmiku samorządowego.....	28
Agroturystryka na Podlasiu.....	34
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	
Informacja o działalności WFOŚiGW w Białej Podlaskiej.....	36
Kredyty o zwiększonych dopłatach na zakup gruntów rolnych	42
Nowe linie kredytowe - dla sektora gospodarki żywnościowej.....	45
Linie kredytowe z dopłatą do oprocentowania ze środków ARiMR	
wspierające proces restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa.....	49

Kompus

21-500 Biała Podlaska
ul. Janowska 7
tel. /0-57/ 443-999

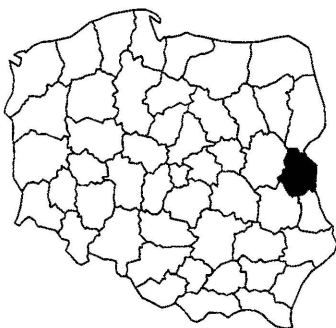

**PIECZĄTKI
DEALER
FIRMY
trodat**

REKLAMA SZYLDY

szyldy przydrożne wraz z montażem, szyldy reklamowe,
kasetony podświetlane, foldery reklamowe,
tablice informacyjne,
komputerowe cięcie liter, skład komputerowy, druki firmowe,
WIZYTÓWKI,
zaproszenia, kompleksowe aranżacje,
scenografie imprez, pieczętki,
opracowywanie znaków firmowych,

WOJEWÓDZTWO BIAŁSKOPODLASKIE

Białskopodlaski Sejmik Samorządowy

21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41

tel./fax (0-57) 43 58 44

telex 68 34 50